

XIV. EVF. * SZAM 3
Cluj - Kolozsvár, 1931
január 4 Vasárnap
5691 EV - Tebeth 15

Taxa postal.
platite in numerz
No. 224716-929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ARAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ARAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

UJ KELET

ESZDŐ POLITIKAI

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság politika napilapja
Cikkeink utánnomását csak forrás megjelölésével engedjük meg
Kéziratokat nem küldünk vissza megőrzésükre nem vállalkozunk

A Janus-arcu Mussolini

Akik szeretik a meglepetéseket, azok most teljes szívükkel meglepődhetnek. Mussolini nyilatkozatot adott a Daily Mail újévi számában s újév napján rádióban is megismételte azt a kijelentését, hogy Olaszország sohasem fog támadó háborúba kezdeni, sőt Olaszországnak eszéágában sincs, hogy egy ugynevezett revíziós blokkot hozzon létre. Azonban még ezzel sincs vége a nyilatkozatnak: a Duce azt is hangoztatta, hogy Olaszország kész a maximális leszerelésre, amennyiben erre a többi államok is hajlandóknak mutatkoznak. Amióta a fasiszmus uralomra került: Mussolini szájából egyebet sem lehetett hallani, mint az imperiálista frazeológia legválogatottabb dörgedelmeit. A Duce bármiről volt is szó Európában, mindig a diszkardjára ütött s Olaszország nemzeti és imperiálista igényeinek kielégítését sürgette. Utolsó éveiben mindent elkövetett abban az irányban is, hogy a békeszerződésekben kárvallott s lehetőleg fasiszta színezetű országokat a maga oldalára hajlítsa; nem is egészen szemérmesen kacérkodott Magyarországgal, kacérkodott Seppelékkel, Albániával és Hitlerrel — s mindezt a fasiszta internacionálé kiépítése érdekében tette. Legutóbb azzal a szennzációval lepte meg a világot, hogy miután Olaszországban minden baloldali politikai vezért agyonlővetett, vagy internáltatott: hivatalosan Szovjet-Oroszországgal szűrté össze a levét. Következetlenség tekintetében tehát nem lehet semmit se Mussolini szemére vetni, sőt azt sem lehet elvitatni tőle, hogy Európa legjelzetesebb „enfent terrible“-jének bizonyult.

S íme most a hangos, a villámzó szavú, az ősi római fringiót vészterhesen forgató Duce egyszerre a béke fuvalásának, a megértés csaknem égi szelid-ségi arkangyalának csapott fel. Mi lehet e pálfordulás mögött? — vetődik fel önkénytelenül a kérdés. Vajjon Mussolini megtagadta természetét s egyetlen csodálatos metamorfózissal oroszlánból bárányra vedlett át? A hivatalos Megváltó, aki tegnap még ujjászűletést, a régi határok visszaállítását ígerte s akinek sanda pillantása egy kissé a Habsburg-restauráció felé is elterelődött; aki a német kampókereszttel s az orosz szovjetességgel a revíziós blokk nevében egyszerre kötött pajtási viszonyt: most egyszerre megtagadja szövetségeseit s a benne reménykedőket?

Józan ésszel a legújabb Mussolini-féle megnyilatkozást nem lehet mással magyarázni, mint azzal, hogy a fasiszmus belső erői felőrldőben vannak; hogy a hősi póz, mely mindeztideig teatrálian érvényesült a világesemények színpadán, lehanyatlott kezekkel lóg a történelem levegőjében. A világháború legjobban Olaszországot kezdte ki, tehát a fasiszmusnak most már nincs ideje és ereje offenzív célokat követni, elég baja van a belső defenzívájával. A Heimwehr-mozgalom Ausztriában egyelőre összeomlott, a hitleri koncepció pedig csak addig jelentett értéket Mussolini számára, amíg komoly mumussá nem változott át. Mert hiszen ha Hitleréknek sikerülne Németországban a hatalmat magukhoz kaparintani: ez a Young-tervezet csődjét jelentené, egy német revánsháború közvetlen veszélyét — és a Young-tervezetben foglalt kötelezettségek megszüntetése elsősorban a koldus Olaszország anélkül is súlyos pénzügyi helyzetének végleges összeomlását jelentené. Amennyiben pedig a versaillesi békeszerződés revíziója ténylegesen meg történne, akkor például Ausztria teljes joggal követelhetné vissza Olaszországtól Dél-Tirolt. De ezenfelül a trianoni béke revíziója, amelyet Olaszország köz-

vetlenül támogatna, elkerülhetlenné tenné a Jugoszláviával való konfliktust is; Jugoszlávia mögött pedig nemesak a kisanantál teljes fegyverzetben, hanem Franciaország, sőt bizonyos mértékben Anglia is.
A realitások kétségtelenül bebizonyították a fasiszta frazeológia és imperiálista nagyhangúság tehetetlenségét. Igen, a nagy szavak kezdik megboszszulni magukat belül Olaszországban, de még inkább kifelé, az agyonfélemlit-

tett Európa felé. Mussolini, aki mindezeidig abban tetszelgett, hogy piromániákus fenyegetéseket dobott Európa felé, a demokrácia felé s általában mindenfelé, ami a béke jegyében készült; most egyetlen fordulattal annak bebizonyítására szánta el magát, hogy a falrafestett ördög a valóságban — szelid angyal, aki mindeztideig csak gyerekes csínyből játszotta a fegyvereket. Akármennyire tudjuk is, hogy a legújabb Mussolini-féle fordulat mögött

a valóság által térdreknyszerített politikai fogvacogása remeg csak, akármennyire tudjuk, hogy a béke hangoztatása még nem jelenti a tényleges békét: alapjában véve örülnünk kell a Duce újévi szennzációjának, amely valóságos ajándéknak is beillik.
Csoda-e, ha mindezeket minden bizalommal tudva — Mussolini angyal-börbe bujik, (amíg nem késő) s ugyanakkor bent Olaszországban eltöltja angyali beszédének közlését?!

A Socor elleni merénylettel kapcsolatban letartóztatták Falik gyilkosát, Nicolae Totut is

A tanárokat személyükben teszi felelőssé Costachescu miniszter a középiskolai tanulók „politikai” működéséért

Mihalache belügyminiszter elnökletével konferenciát tartottak a rendfenntartó hatóságok. Dumitrescu egyedül kerül bíróság elé, mert a gyanuba vett bűn ársak eilen nem tudott bizonyítékot produkálni a vizsgálat

Jorga professzor és Scriban archimandrita a sorozatos felmentő ítéletekben keresik a merényletek okát

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Adeverul fő-szerkesztője ellen elkövetett merénylettel kapcsolatosan a jasi sziguranca őrizetbe vette és Bukarestbe szállította Nicolae Totut, David Falik hírhedt gyilkosát, aki ugyancsak a vassárda egyik jeles tagja és — mint kiderült — Jasiban lakótársa volt a merénylő Dumitrescunak. Papadopol vizsgálóbíró kihallgatta Totut, aki azonban kijelentette, hogy halvány sejtelve sem volt lakótársának készülődéseiről. Ugyancsak továbbra is állhatatosan tagad Lefter George, Cuza mostohafia is. A vizsgálóbíró előtt történt szembesítések ugyancsak nem vezettek pozitív eredményre és ilyen körülmények között nincs kizárva, hogy Dumitrescu egyedül fog felelni az igazságszolgáltatási fórumok előtt tettéért.

Rendfenntartó konferencia a belügyminisztériumban

Minden jel arra mutat, hogy a hatóságok a merénylet hatása alatt szigorú intézkedésekre és erősebb fellépésre határozták el magukat a rendbontó elemekkel szemben. Ma délelőtt megbeszélés volt a belügyminisztériumban, amelyen résztvettek Mihalache belügyminiszter Calinescu főügyész, Marinescu ezredes, bukaresti rendőrprefektus és Stan Emanoil, a sziguranca vezérigazgatója. A megbeszélés tárgyát a rendfenntartással kapcsolatos intézkedések képezték. Ezzel egyidejűleg ugyancsak egy előzetes megbeszélés eredménye alapján Costachescu közoktatásügyi miniszter kirendeletet küldött szét a romániai egyetemek rektorátusaihoz, valamint az összes középiskolák igazgatóihoz. A rendelet utasítja a rektorokat, iskolaigazgatókat, hogy a legszélesebb körű intézkedéseket tegyék meg minden esetleges rendbontás mgakadályozására. Ugyancsak figyelmeztetik a középiskolai igazgatókat, hogy a fennálló törvények és rendszabályzatok értelmében a középiskolai tanítók nem vehetnek részt semmilyen politikai jellegű alakulat munkájában. Az ez ellen vétő tanulókat haladéktalanul ki kell zárni az összes romániai köz-

épiskolákból. A rendelet végül szigorú szankciókat helyez kilátásba mindazon középiskolai tanárok számára, akik nem gyakorolnak kellő ellenőrzést diákjaik iskolán kívüli működése fölött.
A Socor Emanoil elleni merénylet visszhangja még ma sem ült el a romániai sajtóban. Ujabbán megszólalt Jorga professzor is, aki figyelemreméltó cikkben foglalt állást az ifjúság egy részét megmetyéző mentalitással szemben. Jorga lapjában, a „Neamul Románesc“-ben: „Erköliesi járványok” cím alatt a következőket írja:

„Adjanak a nemzetnek más nevelést” — írja Jorga

„Egy merénylet, amely szaporítja a fajtánk szellemétől távolálló cselekedetek sorozatát, ismét felveti ama erkölesi járvány kérdését, amely ifjúságunk egy nagy részében pusztít, az ifjúságunk ama részében, amelyet misztikus reveláció, vagy véres cselekedetek irányítanak. Mint rendesen, most is a megtorlást ajánlom. És bizonyos, hogy ha a mi rendőrségünk fel is tud valamit fedezni, sohasem gondol arra, hogy megelőzze. Amint hogy bizonyos még egyéb is: hogy senki semmit, másképpen, mint a pártpolitika előnyeinek és hátrányainak szempontjából nem ítél meg. De a rosszat nem lehet megjavítani azzal, hogy néhány hibbant agyvelejű, serdüülő ifjút egy pár évre bezárják az állam harmadosztályú internátusába, amelyet börtöneknek neveznek. Egy egyre fertőzőbb morális betegséggel állunk szemben, amelynek kiirtásához lelki-eszközökre van szükség.”

„Nem akarnak többé bestiális tetteket? Adjanak a nemzetnek más nevelést. Vagy helyesebben ne a mai nevelést adják nekik. Ne neveljék politikai gyűléseken, vagy az erőszakosságok parlamentjében tartott beszédekkel, a bujtogató vagy tévútra vezető irodalommal s az olyan lapokkal, amelyeket nem hiába hívnak „revolver“-nek, mert ellenkező esetben elkerülhetlenül ahhoz a primitív tacsóhoz jutunk, aki az Adeverulnál működött. N. Jorga.”

„Löhetsz fiam, mert semmi bajod sem lesz”

Scriban archimandrita apát a következőket írja a Dimineatában: „Ha a gyilkosoknak nem kell elszenvedniök tettük következményeit, ha a háborút követő borzalmas események

nyomán a tettesek sértetlenek maradnak, egészen természetes, hogy másokban is fellobban a kedv, hogy hasonlóképpen cselekedjenek. Kivénhedt agitátorok revolvert nyomnak éretlen eszű fiatalberek kezébe s bizonyára így szólnak hozzájuk: „Löhetsz fiam nyugodtan, mert semmi bajod nem lesz. Nézd csak, ez is, az is, meg a másik is hasonlóképpen cselekedtek és ma szabadon járnak a világban és mindenki respektálja őket.”

„Hány ilyen merénylet történt a háboru után. Ha nem is végződött mind egyik gyilkossággal, de történtek pusztítások, amelyek a nagyváradi és kolozsvári zsinagógák elleni támadásokban kulminálódtak. Az ilyen események azóta is évenként többször is megismétlődtek. És mi következett utánuk? Semmi. Az ember csodálkozva tudja meg, hogy Dumitrescu, a revolver új arkangyala le volt tartóztatva a máramarosi zavagások miatt, de semmi baja nem lett. És éppen itt van a hiba. Ha Dumitrescu tudta volna, hogy tette miatt tíz évi kényszermunka vár rá, vajjon lelkesedett volna az efféle sportért? Dumitrescu bizonyára így szölt magában: „Kiskoru vagyok, vitézi cselekedetet követek el. Tíz ügyvéd hajlandó engem az egéki magasztalni. Nincs tehát semmi veszély, előre, indulj! Ami ma történik, azért történik, mert az emberek nem félnek attól, hogy megjárhatják. De ebben az esetben viszont valamennyiünknek félnünk kell azoktól, akik más véleményen vannak, mint mi. Éppen ezért kérünk, hogy legyen már vége ennek az engedékenységnek, amely csak arra jó, hogy egyeseket megtanítson a revolver kezelésére.”

Egy ország a fantasztikus összegek tükrében

A hitelező államok kölcsönöket folyósítanak Németországnak, csak hogy fizethessen

Berlin, január 3. A német lapok naponta foglalkoznak a jótételi fizetések kérdésével és a Joung-egyezménnyel, az újságolvasó közönség azonban egyáltalán nincs tisztában azzal, hogy mit jelent valójában a Joung-egyezmény és mekkora az az összeg, amelyet Németországnak jótételiül fizetnie kell. Egy német folyóirat most roppant érdekes cikket közöl erről a kérdéssel és ez a cikk először világítja meg teljesen érthető módon a jótételi fizetések komplikált kérdését gyakorlati szempontból.

A jótételi fizetéseket szabályozó Joung-terv szerint Németország 58 éven belül 116 milliárd aranymárkát tartozik fizetni jótételi címén a nagyhatalmaknak. Ez a 116 milliárd aranymárka 4160 vagon tiszta arany szállítást jelent, vagononként 10.000 kilogramm aranyat számítva. Az ember csak úgy alkothat magának fogalmat ennek az összegnek a fantasztikus nagyságáról, ha elképzeli, hogy ez a 4160 vagon, amelynek mindegyikében egy fél köbméter arany fér el, összesen 41 millió 600.000 kilogramm tiszta aranyat jelent. Kétszáz tehervonatot kell tehát elképzelni, amelyek mindegyike 50-50 vagonból áll és mindegyik vagonban egy fél köbméter azaz 10.000 kilogramm tiszta arany van. Németország hetven millió lakosára fejenként (a nőket és gyermekeket is beleértve) több mint kétezer marka hadiadósság esik, úgy, hogy egy négytagú családnak 58 év alatt két és fél kiló tiszta aranyat kell jótételiül fizetnie.

A törlesztések az 1930-31. évben 1707 millió aranymárkával emelkednek, majd a további huszonkét évben fokozatosan csökkennek és az utolsó fizetési évben: 1987-88-ban végül 898 aranymárkát tesznek ki.

Ezeket a jótételi fizetéseket kivül Németországnak még más, mindenestre kisebb haditartozásai is vannak. Így Belgiumnak hadikártérítés címén 37 éven át évi 17 millió aranymárkát kell fizetnie, az 1924-ben felvett Dawes-kölcsönre pedig husz éven keresztül évi 89 millió aranymárkát kell törlesztenie. Így tehát az „első fizetési periódust” magában foglaló harminckét év alatt Németországnak évenként összesen 1817 millió aranymárkát kell fizetnie.

Önként adódik a kérdés: kinek fizet Németország? A német kormány nem közvetlenül hitelezőinek fizet, hanem az erre a célra alapított „Nemzetközi fizetések bankja”-nak, amelynek Bazelben van a székhelye. Ennek a banknak az igazgatóságában a jótételi igényt tartó hatalmak és Németország egyformán képviselve vannak, míg a többi nemzetek képviselői csak elenyésző kisebbségben vannak a bank vezetőségében. A bank élén egy amerikai Mac Gurray áll, mint a bank elnöke, a vezérigazgató a francia Pierre Ouesney, a vezérigazgató helyettese pedig német. A bank átveszi az antant hatalmak számára járó német fizetéseket és ezekből mindjárt részben kifizeti a szövetséges hatalmak amerikai tartozásait, ezenkívül azonban kölcsönöket is folyósít a befolyó összegekből egyes kormányoknak, résztesz nemzetközi kölcsönök jegyzésében, különböző jegybankoknak hitelt folyósít, vagyis a bankban elhelyezett pénzt továbbadja és kamatoztatja.

Ennek a banknak kell közbelépnie fizetési zavarok esetén is, amelyekre a hatalmak szintén gondoltak. Németország ugyanis feltétlenül tartozik a jótételi fizetéseket ugynevezett azonnal fizetendő — mint hivatalosan nevezik: „védtelen” — részét azaz évi 700 millió aranymárkát előteremtzeni, míg a további „védtelt” rész fizetését Németország abban az esetben, ha azt gazdasági helyzete indokolta teszi, két évre elhalaszthatja. Ugye e tekintetben, mint a jótételi fizetések sok más vonatko-

zásában is a Joung-terv nem rendelkezik teljes világossággal, ami azonban érthető, ha a Joung-tervet annak tekintjük, ami a jótételi fizetések ideiglenes szabályozásának, amelyet, éppúgy, mint elődjét: a Dawes-tervet, újabb egyezmények fognak megkövetelni.

A következő kérdés, amit fel kell vetni: tud-e Németország fizetni és ha igen, hogyan fizet? A jótételi tartozásokra a német kormány elsősorban az adókból keres fedezetet. Egész sor kincstári jövedelemnek, elsősorban a vám- és monopól-jövedelmeknek szerződés szerint évenként legalább is 2650 millió aranymárkára kell rugniok, a birodalmi vasutak évi jövedelme pedig el kell hogy érje a 660 millió aranymárkát, hogy ezek az összegek rendelkezésre álljanak a jótételi törlesztésekre, miután a jótételi fizetések ezidő szerint a német államháztartás kiadásainak 16 százalékát teszik ki.

Felmerül azonban az a kérdés is: lehet-e ilyen hatalmas külföldi fizetéseket eszközölni anélkül, hogy veszélyeztetné a marka stabilitását? Elyben: lehet, legalább is mindaddig, amíg a bázeli nemzetközi bank működik. Könnyen megtörténhet azonban, hogy a német fizetések nagyrésztének évekig a bankban kell majd maradniok, nehogy túl nagy mennyiségű marka áramoljon a külföldi devizapiacokra. Az első husz évben erre nézve sokkal kevesebb a veszély, mert hiszen a német fizetésekkel tulajdonképpen az antant hatalmak amerikai tartozásait törlesztik, úgy, hogy a nemzetközi fizetések bankja inkább csak közvetítő állomás és ha az Egyesült Államok nem sürgetik a szövetséges hatalmak fizetését, akkor Németország számára is inkább lehet remény némi haladéokra.

Világ gazdasági szempontból azonban igen nagy jelentőségűek a német jótételi fizetések, miután azok ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatások és így már magukban elegendők a világ gazdasági egyensúlyának megzavarására. De még ennél is fontosabb talán, hogy Németország kölcsönvett pénzzel fizeti jótételi tartozásait. És ezt a kölcsönt nagyrészt ugyanazok folyósítják neki, akiknek jótételt kell fizetnie!

Németország kiviteli mérlege nem aktív. Nem számítva a jótételi számára exportált árukat, a kivitel mérlege 1927-ben három és fél milliárd, 1928-ban kétfélmilliárd és 1929-ben 800 millió aranymárka passzívával zárult. Így tehát Németországnak a külföldre exportált árukól nem állnak rendelkezésére devizakészletek, amelyeket a jótételi törlesztésekre felhasználhatna. Ezzel szemben Németország 1924-től 1929-ig nyolcmilliárd aranymárka rövid lejáratú kölcsönt vett fel külföldön és ennek az összegnek csak egy részét használta fel beruházásokra, míg nagyobbik részét a reparációs fizetésekre fordították. Tipikus példa erre az ugynevezett Joung-kölcsön, amelyre a francia bankok százmillió dollárt, az angol bankok hatvanmillió dollárt és az olasz bankok öt és félmilliárd dollárt jegyeztek, míg a francia kormány 132 millió, az angol kormány 60 millió és az olasz kormány 13 millió dollárt kapott jótételiül ebből a kölcsönből. Németország három legnagyobb hitelezője tehát nagyrészt maga finanszírozta a jótételi fizetéseket. És itt kibontakozik az egész protessz mechanizmus: a hitelezők pénz kölcsönöznék Németországnak, hogy az fizethesse tartozásait, Németország pedig fizet, hogy a további törlesztésekre újabb kölcsönöket vehessen fel.

A jótételi probléma legegyszerűbb megoldása — legalább is elméletileg — az volna, ha Amerika törölné az összes háborús tartozásokat és ezzel egyidejűleg elengedné a német jótételi fizetéseket. Vagy pedig Németországnak természetben kellene leszállítani minden jótételi tartozását, részben árucikkben, részben részvényekben. Mind a két megoldás azonban nagy nehézségekbe ütközik. A szövetségesek a természetbeni szállásoktól azért idegenkednek, mert azok fokoznák a munkanélküliséget és erősítik a német ipari versenyt. Másrészt a nagyhatalmak inkább hitelezők maradnak, semmint hogy részvények átvételével kockázatot vállaljanak a német gazdasági életben. A

haditartozások elengedéséről pedig Amerika nem akar hallani.

Egy azonban bizonyos. Minden jótételi tartozást egyszer csak ki kell egyenlíteni és a felvett hiteleket is kénytelen lesz előbb-utóbb Németország visszafizetni. És ha Németország fizetni akar, akkor újabb piacokat kell szereznie — különösen szó sem lehet fizető képességről! — és így életre-halálra megy az a konkurrencia, amit Németországnak a világ minden piacán folytatnia kell. És azok, akik tisztán látják, hogy maga a világháború is a világ piacain való uralomért folyt, megdöbbenve kérdik önmaguktól: Hódítsa meg Németország a világpiacon, hogy fizethessen, vagy ne érjen el eredményeket a világpiacon és inkább ne fizessen.

Nem lehetetlen, hogy a jótételt — a háború gyümölcse — még rosszabb üzlet, mint maga a háború.

Panamában győzött a forradalom

Tizenegy ember vesztette el életét a harcokban

Newyork, január 3. A lapoknak jelentik a panamai Colonból, hogy a köztársaság területén győzött a forradalom. A felkelők lefegyverezték a rendőrséget és megostromolták az elnöki palotát. Az elnök és kormánya lemondottak. Vidéki városokban az államfordulat összeütközések közben

ment végbe. Tizenegy ember életét vesztette a harcokban. A csatornasáv környékéről az Egyesült Államok katonái osztgait utba indították a független köztársaság területére, hogy az amerikaiak vagyon- és életbiztonságát a forradalmárokkal szemben biztosítsák.

Egy híres francia matematikai professzor feltalálta az elszülyeszthetetlen hajót

Párizs, január 3. A Quotidien közlése szerint Chartrain híres matematikai professzor feltalálta az elszülyeszthetetlen hajót. A tanár felajánlotta találmányát a francia haditengerészetnek, de a találmány titkát nem akarja elárulni csak legfeljebb két haditengerészeti mérnöknek, akiknek megelőzőleg esküt kell tenniük arra, hogy még fellebbvalóknak sem árul-

ják el a találmány alapelveit és gyakorlati megvalósítását. Portrant admirális, aki a találmányt ismeri csak annyit akart elárulni, hogy a professzor korszakalkotó találmánnyal lépte meg a világot. Szerinte a szenális találmány révén a jármű akárhány léket kaphat, fenntartja magát a víz felszínén.

Egy alacsonyán épített alagut miatt beszüntették a forgalmat az angliai canterburyi vasutvonalon

London, január 3. A canterbury vasutvonalon, amely csaknem egyidőben épült a világ legrégebbi vasutvonalával, a liverpool-machesterivel, beszüntették a forgalmat és nemsokára megkezdik modernizálását. Érdekes, hogy a forgalom beszüntetése az egyébként lapályos pályán egy alagut alacsony építettsége miatt következett be, amelynek nyílásain csak egészen régi rendszerű vasuti kocsik és moz-

donyok haladhattak át. Annak idején, amikor a vonalat építették, a derék canterburyak ragaszkodtak ahhoz, hogy a vonalon alagutjuk is legyen, amiért is a pályát kerülővel egy kis domb lott vezették el, hogy az építők kedvének eleget tegyenek. Az alagut, amelyre a canterburyiak nagyon büszkék voltak, száz évvel ezelőtt, most utját várta a vonal további fenntartása lehetőségének.

Egy neves angol autóversenyző Amerikába készül versenyautójával rekorddöntésre

London, január 3. Malcolm Campbell neves angol autóversenyző új versenyautóval az amerikai Daytona Beachbe készül rekorddöntésre. Az új modellnek 1400 lóerős 12 hengeres motorja van, amelyet eredetileg a Schneider-kupa versenyekre repülőgép számára készítettek. Hajtóereje meghaladja az expresszvonat mozdonyát. Az új versenykocsit olyan alacsonyra építették meg a levegő ellenállásának minél hatékonyabb leküzdése érdekében, hogy a versenyző mindössze öt hüvelyk magasságban ül a föld felszíne felett és a feje ne mis egészen négy magasságban emelkedik ki a ponttól.

Az új típusu versenykocsival elérhetőleg percenként négy angol mértföldes sebességet is elérhet. Ez már olyan gyorsaság, hogy a ver-

senyző menetközben csak távoli tárgyak képeről tájékozódhatik utjáról és a nézőnek sem válik lehetségessé az örült tempóval haladó gépkocsi szemmel-kísérése.

— A Temps vezércikkben foglalkozik Mussolini újévi nyilatkozatával. Párizsból jelentik: A Temps vezércikke örömmel üdvözli Mussolini újévi nyilatkozatának azt a részét, hogy irtózik új háború felidézésétől. Ezt a kijelentést a lap az európai béke szempontjából igen megnyugtató nyilatkozatnak tekinti, mert a lap szerint Európában nincs senki, aki Olaszországot meg akarná támadni s így a háború veszélye nem fenyeget. A továbbiakban a Temps kritikai megjegyzésekkel kíséri az olasz miniszterelnök ismert állásfoglalását a békerrevizió kérdésében s azt hangoztatja, hogy ezzel kapcsolatos érvei nem helytállóak.

A genfi ne...

hivott össze...

A „Studente...

Genf, január 3. Genfben „Weistud... egy nemzetközi di... európai keresztén... foglal magában é... betölteni a diáks... a népek életében... genfi aeropag: a... szemita diákkile... „Weltstudentenw... elhatározta, hogy... tény és zsidó diá... megteremtése ére... elmult évben kon... az egyes kereszté... tok képviselőit, l... vánosság előtt n... ellentéteket, ame... és zsidó diákság... ják. 1931 április... Nyomba egy má... konferenciát hív... a zsidókérdés tan... ferencia témája... zsidók helyzete a... A konferenciát... „Weltstudentenw... sekkel fordult zsi... csoportokhoz. A... a következő át... szolni:

Milyen zsidó ki... ségben

„Az Önök orszá... sebbség, amely... külön világában... viselve vannak... több esetben má... között él. Figyelt... dorlási nehézsége... hogy a zsidó diá... kisebbedni fog, r... minkét részről k... azonban sokan u... lenlétük az Önök... ségeket okoz. T... ezek a nehézsége... és miért állanak... hogy megkísérél... az eszközöket és... masak volnának... volítására, ané... réssel szemben... ténne. Mindenes... szágukban zsidó... helyét foglaljon... lamközösségben?”

A zsidó diákes... átiratot intézte a... Hozzá... zsidókka... talanság

„A legutóbbi é... zeti újjászületés... ma, a cionizmus... zött. Mit jelent e... többsége számá... porában élnek? A... helyet jelölt ki... társadalomban... vannak szörva, f... ből mégis több... vannak. Ez a k... különös előnyök... mazni látszanak... tották a modern... szükség-e az, ho... között állandóan... rányban fejlesz... szembeni igazság... fenn? Nem-e lehe... irányban fejlesz... szembeni igazság... nek, ugyanakkor... is eloszoljanak?”

Konfere... adások

A „Weltstud... nokot hívott meg... amelyen diákok... zoldasztal mellett... Az egyes szónoko... ról fognak beszé... lentősége a nem...

Dohányzók!

Egyetlen üvegecske „Nicotan” által leszkók a dohányzásról. Teljesen biztos és ártalmatlan. Ára 140 lej utánvétellel.

A. M. Nicotan, Bukarest

C. Mosilor 326. Számtalan elismerő levél!

A genfi nemzetközi diákszövetség zsidó-keresztény konferenciát hívott össze április 13-ra

Zsidó-keresztény diákkonferencia keresi az utját a modern antiszemitizmus leküzdésének

A genfi Studentenwerk kérdőívei a nemzsidó és zsidó diákszervezetekhez a zsidó kérdés olyan megoldása érdekében, amely mind a két fél kielégíti

A „Studentenwerk“ megrázó proklamációja a főiskolai antiszemitizmusról

Genf, január 3. Tíz év óta működik Genfben „Weltstudentenwerk“ név alatt egy nemzetközi diákszervezet amely több európai keresztény és zsidó organizációt foglal magában és azt a szerepet látszik betölteni a diákság életében, amelyet a népek életében kíván játszani a nagy genfi aeropag; a Népszövetség. Az antiszemita diákkilengések hatása alatt a „Weltstudentenwerk“ két évvel ezelőtt elhatározta, hogy akciót indít a keresztény és zsidó diákok közötti közeledés megteremtése érdekében. A szervezet az elmúlt évben konferenciára hívta egybe az egyes keresztény és zsidó diákcsoportok képviselőit, hogy ezek a nagy nyilvánosság előtt megvitassák azokat az ellentéteket, amelyek ma a keresztény és zsidó diákságot egymástól elválasztják. 1931. április 13-án a Genf melletti Nyonba egy második zsidó-keresztény konferenciát hívott egybe a szervezet a zsidókérdeés tanulmányozására. A konferencia témája a következő lesz: „A zsidók helyzete a népek életében“.

A konferenciával kapcsolatosan a „Weltstudentenwerk“ különböző kérdésekkel fordult zsidó és keresztény diákcsoportokhoz. A nemzsidó diákcsoportok a következő átiratra tartoznak válaszolni:

Milyen helyet foglaljon el a zsidó kisebbség az államközösségben

„Az Önök országában él egy zsidó kisebbség, amely az egyetemen a diákok külön világában viszonylag erősen képviselve vannak. A zsidó kisebbség a legtöbb esetben már évtizedek óta Önök között él. Figyelembe véve a mai kíván drolási nehézségeket, alig képzelhető el, hogy a zsidó diákok száma a jövőben kisebbedni fog, még akkor sem, ha ezt minként részről kívánják. Önök közül azonban sokan úgy érzik, hogy az ő jelenlétük az Önök számára súlyos nehézségeket okoz. Tudassák velünk, melyek ezek a nehézségek, milyen természetűek és miért állanak fenn és engedjék meg, hogy megkísérüljünk megtalálni azokat az eszközöket és utakat, amelyek alkalmasak volnának eme nehézségek eltávolítására, anélkül, hogy bármelyik részzel szemben is igazságtalanság történe. Mindenesetre tény az, hogy országukban zsidó kisebbség él. Milyen helyet foglaljon el ez a kisebbség az államközösségben?“

A zsidó diákcsoportokhoz a következő átiratot intézte a Weltstudentenwerk:

Hogyan lehet megszüntetni a zsidókkal szembeni igazságtalanságot.

„A legutóbbi évek folyamán a nemzeti ujjászűlésnek egy nagy mozgalma, a cionizmus vert gyökeret Önök között. Mit jelent ez a mozgalom az Önök többsége számára, akik még a diasporában élnek? A történelem különleges helyet jelölt ki Önöknek az európai társadalomban. Bár földrajzilag szét vannak szórva, foglalkozás szempontjából mégis többé-kevésbé koncentrálnak. Ez a koncentráció és azok a különös előnyök, amelyek belőle származni látszanak lényegesen előmozdították a modern antiszemitizmust. De szükség-e az, hogy Önök és a többség között állandóan konfliktusok álljanak arányban fejleszteni, hogy az Önökkel szembeni igazságtalanságok megszűnjene? Nem-e lehetséges a dolgokat olyan irányban fejleszteni, hogy az Önökkel szembeni igazságtalanságok megszűnjene, ugyanakkor a többség aggodalmait is eloszoljanak?“

Konferencia tudományos előadásokkal szavazás nélkül

A „Weltstudentenwerk“ hivatott szónokot hívott meg a nyoni konferenciára, amelyen diákok és tanárok fognak a zsidókkal szembeni igazságtalanságokról tárgyalni egymással. Az egyes szónokok a következő kérdésekről fognak beszélni: „A főiskolák jelentősége a nemzeti életben“. „A zsidó

nép önálló egzisztenciájában“. „A zsidó diákok jelenlegi helyzetének történelmi alapjai“. „A zsidók gazdasági, politikai és kulturális helyzete a modern életben“.

A konferencián a zsidó és nemzsidó csoportok egyenlő arányban lesznek képviselve. A Weltstudentenwerk tradíciói értelmében határozati javaslatokat nem fognak hozni és a delegátusokat nem fog leszavaztatni.

Nemesak a zsidó diákokat, az egyetemeket is súlyosan érintik az antiszemita zavargások

A „Weltstudentenwerk“ egyébként az április 3-i konferenciájával kapcsolatban az európai főiskolákon dúló antiszemitizmusról az alábbi feltűnésteltető közleményt boesátotta ki:

„Még élénken az emlékezetünkben él az az antiszemita hullám, amely 1929 telén a közép- és kelet-európai egyetemeken fölött öszcecsapott. Budapesten, Bukarestben, Kiszenevben, Krakkóban, Prágában és Jasiban vad antiszemita ki- lengések történtek. A legutóbbi esemé-

nyek arra engednek következtetni, hogy ez a hullám még ma sem érte el kulminációs pontját. Zsidó egyetemi tanárokat támadnak meg s zsidó diákokat kikergetnek az előadási termekből és nem egyszer az utcán is üldözik őket. Nem elegendő az, ha a társadalom széles rétegei egyöntetűen elítélik ezeket a kilengéseket. Pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek alkalmasak arra, hogy a zsidó diákok és tanuló kollégáik között jobb kapcsolatokat teremtsenek. Az egyetemeken dúló antiszemitizmus olyan probléma, melynek következtében nemesak a zsidó diákok szenvednek. Magát az egyetemeket is súlyosan érintik ezek a zavargások, mert veszélyeztetik az akadémikus közösség szellemi életének bekés fejlődését.

Szenvedélymentesen kell vizsgálni a modern antiszemitizmus okait

Szükség van arra, hogy nyugodtan vizsgáljuk meg azokat a ténylegesen fennálló gazdasági és szociális nehézségeket, amelyek a zsidó lakosság struktu-

rájában és állásfoglalásában fennállnak, — szükség van arra, hogy szenvedélymentesen tisztázzuk azokat a történelmi okokat, amelyek a modern antiszemitizmust felidéztek. 1920-ban történt megalapítása óta a „Weltstudentenwerk“ részre nem hajló módon együttműködő keresztény, zsidó és semleges diákszervezetekkel, anélkül, hogy az antiszemitizmus kérdésével tulajdonképpen foglalkozni akarna. Alig 1928-ban határozta el magát a szervezet, hogy az egyre növekvő feszültségre és az ebből a főiskolákra származó veszedelemre való tekintettel közeledést kísérel meg létrehozni a keresztény és zsidó diákok között.

Az első keresztény-zsidó konferencia

Az első ilyen zsidó-keresztény konferenciát 1929-ben tartottuk meg a franciaországi Bierevilleben. Az összejövetel elsősorban tette lehetővé Közép- és Kelet-Európa zsidó és nemzsidó diákjainak, valamint a békésebb nyugati egyetemi hallgatóinak, hogy nyíltan és szabadon elbeszélgessenek a közöttük fennálló ellentétekről. Ebben a munkában igénybe vettük személyi kapcsolatainkat is. Személyes látogatások révén összeköttetéseket teremtettünk meg Németországban, Ausztriában, Magyarországon, Csehszlovákiában, Lengyelországban, és Romániában. Mindezekben az országokban egyetemi tanárokat és szakértőket vontunk be a munkába.

A nyomorgó diákok segélyezése

A „Weltstudentenwerk“ kénytelen volt a Franciaországban tanuló külföldi zsidó diákok ügyével is foglalkozni, akiknek nagyrésze súlyos nyomorban tengődik. A szervezet Qualid professzor elnöke alatt egy intézményt hívott létre, amelynek rendeltetése az, hogy végső szükség esetén támogatást nyújtson a nyomorgóknak“.

A tizezer lejes utlevél lekerül a napirendről, — de Popovici ragaszkodik hozzá, hogy háromszorosává emeljék az utlevél árát

A többségi parlamenterek el is fogadták már a pénzügyminiszter ajánlatát

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A tizezer lejes utlevélről szóló szörny-törvényjavaslatot az egész ország közvéleményének egyöntetű felháborodására levetették a napirendről. Ez a felháborodás olyan általános volt, hogy a parlamenti többség egészen bizonyosan megbuktatta volna Popovici javaslatát, ha történetesen a parlament elé terjesztette volna. Így az ország közönsége joggal fel-sóhajthatott: az új törvény, mely az ország külföldre utazó közönségének 90 százalékatól végérvényesen el vette volna azt a lehetőséget, hogy valaha is

külföldre utazhassék, mert maga az utlevélbeszerzésének költségei túlhaladták volna pár hetes külföldi kintartózkodás árát, — nem lépett érvénybe.

Ugy látszik azonban, Popovici pénzügyminisztert nem lehet eltéríteni attól a szándékától, hogy az utlevél-illetékeket emelje. Amint beavatott kör-rléből értesülünk, Popovici feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy az utlevél-illetékeket legalább háromszorosára emeljék, mert másként a belügyminiszterium költségvetését nem tudja fedezni. A többségi parlamentereknek ezt az eltökélt szándékát már tudomásukra

is hozta Popovici és értesüléseink szerint a többségiek ebbe a kompromisszumos megállapodásba bele is mentek. Az ország közvéleménye tehát számolhat azzal, hogy az egy éves utlevél ára a jövőben 1800 lej lesz, amit a többi, az utlevélhez szükséges iratok beszerzése több mint 2000 lejre emel fel. A törvény javaslat tehát mégis a parlament elé kerül és ha nem is a tizezer lejes mammut utlevél, de az így is horribilisán megrágitott kétezer lejes passaport fogja megnehezíteni a külföldre utazni szándékozók turját.

Meghalt Joffre marsall, a „marnei hős“

Rendkívüli minisztertanács állapította meg a temetés és a nemzeti gyász módozatait

Párizs, január 3. Joffre francia marsall csaknem egy heti agónia után, szombat délelőtt tíz órakor örök álmora hunyta le szeméit. A világháború francia hősei között: Clemenceau és Foch marsall után, ő sorrendben a harmadik, aki ennek a gigászi küzdelemnek legkritikusabb fázisait a saját személyével és tehetségével befolyásolta. Két nap óta már nem volt eszméleténél, fájdalmait teljesen megszüntek, de szívüködése csak a legutolsó pillanatokban mondott csódot.

Joffre marsall halála, annak ellenére, hogy az orvosok már teljesen lemondtak életéről s halálát ugyiszólván minden percben várták, mégis nagy megdöbbenést keltett egész Franciaországban. Joffre marsall neve teljes ragyogásában a világtörténelmi jelentőségű marnei csata után került felszínre. Ő volt az, aki a legkétségbeesettebb hangulat közepette, amikor a győzelmes német csapatok már Páris kapui előtt állottak, amikor von Kluck lovassága már Chantillyhez érkezett, gyors intézkedésével, zseniá-

lis előrelátásával, habozás nélküli erélyével eldöntötte a marnei csata sorsát, — a franciák javára. A győzelmes marnei csata tulajdonképpen a világháború sorsának eldőlése is volt. Ha a németeknek akkoriban sikerül a Marne vonalán túlhatolniok, akkor semmi sem tartóztathatta volna fel Párizsra a központi hatalmak által való okkupációját. Joffre nyugalmát, taktikájának nyugodt megmondolása, testi és lelki egyensulya voltak azok a döntő tényezők, melyek a marnei csatát az antant számára megnyerték s ezzel feltartóztatták vagy leg alább is egy újabb, hosszú évekig tartó szünetet felőrlő küzdelemre kényszerítették a központi hatalmak hadseregeit.

Joffre tábornok a marnei csata után nyerte el a „marnei hős“ meg-tisztelő jelzőt s ez pecsételte meg katonai karrierjének utját, mely a győzelem után a marsalli méltóságban érte el tetőfokát. Joffre marsall nevét egész Franciaországban együtt emlegették a Foch marsallal s di-

csősége vetekedett a Clemenceau-éval. Évek óta teljes visszavonultságban élt párizsi otthonában s csak ritka esetekben hallatta szavát. Természetesen ő is ép ugy, mint Foch tábornok, egyike volt azoknak, akiket a győzelem nem valami békés irányban befolyásolt. Az új francia militarizmus kialakításában neki is nagy része volt, ép ugy, mint Foch marsallnak.

Joffre marsall halálának bekövetkezése után a Steeg minisztérium tagjai szombaton feltizenként órákor rendkívüli minisztertanácsra gyűltek össze, amelyen megállapították a Joffre halálával kapcsolatos nemzeti gyász megnyilvánulásának módozatait és a temetési szertartás részleteit. Steeg miniszterelnök egyébként Joffre halálhírének vétele után nyomban a klinikára ment, ahol az ország és a kormány részvétét fejezte ki marsall özvegyének.

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI AL-LANDOAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN.

1931 január hó 6-án, szerdán este 9 órakor és 7-én este 11 órai kezdettel:

JANUÁR
6-án
este 9 órakor

I V A N O F F
világhírű kozák kórusa

36 személy, balalajka zenekar, tánckar, stb., stb. A táncosok között:

N. A R I A N I

JANUÁR
7-én
este 11 órakor

a legnagyobb orosz táncművész, a **MÁMOROS ÉJSZAKÁK** című világfilm hőse

1930 július 4. --- 1931 január 4.

Irt: Riesel Jakab, Borsá.

Ahányszor leülök íróasztalom mellé, hogy Borsáról cikket írjak az Uj Keletbe, mindannyiszor eszembe ötlök, hogy nem-e unja már az ország zsidósága ezt az olyan sűrű időközökben nyilvánosságra vágyó problémát. De egy halom síró gyerek és asszony rímankodása készlet minduntalan arra, hogy újabb és újabb alkalmakkor más és más formában jelentkezzem az Uj Kelet szerkesztőségénél és bejelentsem, hogy még élünk, létezőnk, vegetálunk itt Borsán és hogy a mai napon jubileumot ülünk. Ismétlem, tudom, hogy talán már unalmas ez a sok Borsá, de úgy vagyunk mi borsásai a zsidósággal, mint a tisztviselő a gazdájával, akit hűségesen szolgál kis fizetésért, amiből nem tud megélni és minduntalan fizetésemelésért zaklatja gazdáját, nem is kérdezve, hogy unja-e a gazdája vagy sem. Hálátlan emberek volnánk, ha nem ismernénk be, hogy az erdélyi zsidóság nem vette ki részét a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett Borsá újraépítésében, de ha bejövök reggel a segélybizottsági szobába és nem tudok bejutni a nagy tömeg miatt, mely egy félve kérdezi: mi lesz velünk?! akkor kénytelen vagyok ezt a kérdést a zsidó sajtó útján továbbadni Erdély zsidóságának azzal, hogy szeretném, ha erre a kérdésre választ is kapnék Erdély zsidóságától. Azt hiszem, ezért nem szabad ránk haragudni még akkor sem, ha elégedetlenek vagyunk, mert a mi elégedetlenségünk nem hálátlanság, hanem a beteg embernek a kérése az egészséges jóbaráthoz, aki legközelebb áll hozzá, az egyetlen, aki még segíteni tud rajta.

Mérlegek szezonja van és a borsái zsidók is mérleget csinálnak. De a mi mérlegünk szomorú, nagyon szomorú eredménnyel zárul szemben azokkal a mérlegekkel, amelyek még a mai gazdasági viszonyok mellett is aktívakkal zárják az elmúlt kereskedelmi évet. A mi mérlegünk csupa passzív, a mi mérlegünk csupa szenvedés és csupa nyomor. Ma telik el fél év azóta, hogy egy vészes éjszakán felrepült a vörös kakas a borsái zsidó házak kéményei mellé. Egy éjszakán keresztül tomboló tűzvész emésztett fel egzisztenciákat Borsán. És mindjárt a tűz után kijöttek hozzánk testvéri szóval, meleg szívvel és igaz buzgóságból fakadó ígéretekkel Erdély zsidói, a nép vezérei és könnyeláradó szemekkel állottak meg a nyomoruságnak ama végtelensége előtt, ami a mi elkinzotta, megfélemlített Borsánkról szerte áradt. Eszünkbe jutnak a megnyugtató szavak: „Ne sirjanak, a világ és főleg Erdély zsidósága tudni fogja, hogy mi a kötelessége magunkkal szemben... és ha ma végigsétálunk Borsán és látjuk, hogy a 312 zsidó épület helyett 30 darab többé-kevésbé befejezett 40 szögletes házaeska képezi Borsá uccáit, azt kell mondanunk, hogy mi zárjuk le a legnagyobb passzívával ezt a fél évi mérleget. A mi passzívánk súlyosabb minden más

vállalkozás passzívánál. Mert mi azt sem tudtuk adni, amit ígértünk, amit adtunk, azt pedig befejezetlenül adtuk. A legtöbbnek nincs is haszna abból, amit kapott. Látja a házat, de nem tud beléköltözni, mert hiányzik ablak, padló, ajtó, stb., stb. Borsán ma már kétféle szerencsétlen van. Az egyik sir, mert semmit nem kapott és miért kapott akkor a másik a másik pedig aki kapott valamit, de azzal a valamivel vajmi keveset csinálhat.

Ez zárlat van. És tudjuk, hogy a vállalatok nagy része szerencsével zárja az évi mérleget. Szeretnénk, ha a

nyereséggel végző vállalatoknak eszükbe jutna mostan, hogy van egy szerencsétlen vállalata az országnak a borsái segélybizottság, amelynek passzívái olyan kétségbeesetten nyomják el az aktívákat, hogy ebből a présből már csak 1400 zsidó lélek jalkiáltásai hallatszanak ki. Nyg betegek jalkiáltásai ezek és a betegekkel csak kétszer szoktak foglalkozni. Először, amikor megbetegszik és aggodunk az egészségéért és másodsor, mikor már agonizál. Azt az intervallumot, ami a megbetegedés és a haldoklás között van, senki nem veszi tudomásul. Az emberek elfelejtkeznek barátjaikról. De a borsái zsidók már agonizálnak és most kiáltanak segítségért. Siessetek, mert ha még késtek, már nem lesz kit megmenteni!

Elkobozták a bukaresti Ordinea-t,

mert utszéli hangon irt a miniszterelnökről és a pénzügyminiszterről

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Ordinea” című liberális lap tegnapi és ma délutáni száma a rendőrség elkobozta. Az Ordinea Tanered Constantinescu, az ismert liberális milliárdos tulajdonát képezi és a lap hírhedté vált arról, hogy a legtriválisabb tónusban támadta a nemzeti parasztpárt vezetőit és a kormány tagjait. Hír szerint a lap elkobozása azért történt, mert a miniszter-

elnökről és a pénzügyminiszterrel utszéli hangon emlékezett meg. Bukaresti rendeletre a mai nap folyamán az ország valamennyi városában elkobozták az Ordinea-t.

Duca volt belügyminiszter a jövő héten audiencián jelenik meg Károly király előtt és mint a liberális párt új elnöke, ki fogja fejteni programját. Liberális körökben nagy reményéseket fűznek ehhez az audienciához.

Svájcnak is meg van már a maga Hitlera,

aki nem más, mint a szép Geo: volt pornográf költő és az asszonyok kedvence

Genf, január 3. Tegnap este a szoknyák rohamra indultak a Népszövetség ellen — egy nadrág vezetése alatt. A nadrág tulajdonosa Georges Oltramare, a svájci Hitler, akiért rajongnak a nők. Pár héttel ezelőtt volt a genfi kormányválasztás (boldog ország, ahol a kormányt is a nép jelöli) és ezen Oltramare 10.807 szavazatot kapott, tehát többet, mint amennyit egy évszázad óta bárki szerzett, akit nem támogat egyetlen hivatalos párt sem.

Mert Georges Oltramare egyedül van. Jó vicceket mesél négyoldalas lapjában a „Pilori”-ban (Kaloda) és ezek a viccek már elégségesek voltak ahhoz, hogy Genf egy a kegyeibe fogadja, mint senki mást. Agitációs előadásaira tódul a nép — különösen a nők.

Az erénye talán az, hogy fantasztikus élceivel és mondásaival azt nyilatkoztatja ki, ami ennek a városnak az indulatai mögött lappang. Őti a nagyáruházakat, a szabadkőműveseket, a zsidó bazárosokat, akik „kizsákmányolják” a genfi lányokat stb. Egy ízben például addig támadott egy ilyen bazáros, amíg a kereskedő lány megelégedte a dolgot és megszó-

kótt a szép Georgessel, vagy amint becézve nevezik: Geoval és feleségül ment hozzá. (Persze ennek a kalandnak is vége és az asszonyka a válóper tárgyalásán azt állította, hogy csak azért ment feleségül a szép Geohoz, hogy megbosszulja rajta a családján esett sérelmet.)

Legutóbb a Salle Centrale de la Madelaineben tartott nagygyűlést a szép Geo. Rengeteg varrólány és egyéb csinos fiatal nő töltötte meg a termet.

— Olyan ember áll önök előtt — kezdte tüzes beszédét Oltramare — akit elhagyott minden párt és akinek nem maradt egyebe, csak a fiatalosága.

Ettől nyomban fellekesedtek Genf hölgyei. Oltramare pedig vigan szaladgált a katedra egyik végétől a másikig és kifejtette, hogy miért reszketnek egy a politikai pártok, ha meg hallják a nevét? Azzal akarják lehetlenné tenni, hogy pornográf. Igaz, hogy költött 23 éves korában sikamlós verseket, amelyekre mai politikai ellenfelei előfizettek. Kérde, hogy ki a nagyobb dicső, az, aki 23 éves korában erotikus verseket ír, vagy az, aki 53 éves fejjel élvezi őket?

Ezután sorra utánozta az egyes po-

litikai vezéreket. A hallgatóság gurult a nevetéstől. Utána Mauriaudot támadta, a genfi kormány volt elnökét, aki nem merte „leamputálni a rohadó rendőrséget” és akire hiába fogják rá, hogy fasiszta, csak seprűvel fogja kiáltani a diktatúrát.

— Nem kiáltok halált a zsidókra, — mondta később — mert többé-kevésbé ugys elzsidósodtunk mindannyian. De a saját lelkünk mélyén meg kell ölni a zsidót.

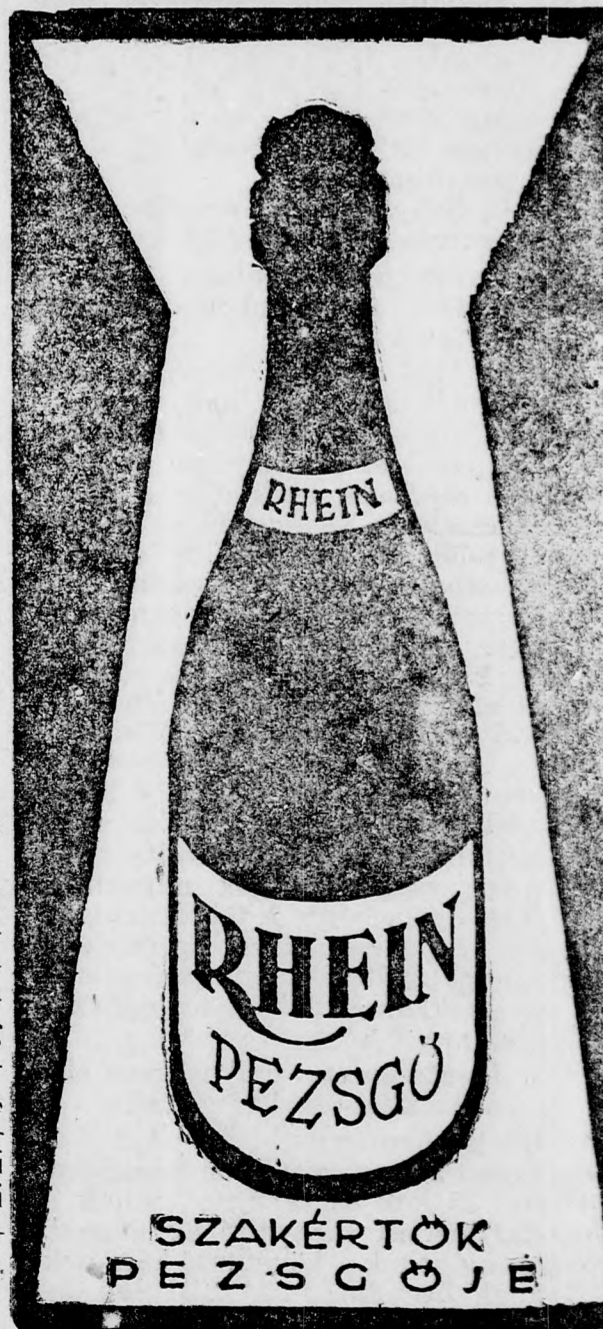
Támadja a hivatásos politikusokat, a parlamentet, ahol egyszeriben képviselővé válik az, aki mint beesület ember lépett be. Egyszerre csak dülön gélmi kezd a szép Geo és utánozza a bor mellett „tisztultabb világnézetre hangolt szegény polgárt”, akinek részeg állapotban kezébe nyomják a radikális választólápot, hogy szavazzon arra, akire lelkiismerete diktálja.

Most a Népszövetséget támadja.

— Ez az intézmény az oka annak, hogy belőlünk, svájciakból teljesen kipusztult minden nemzeti öntudat. Hajlongó hotelportást csinál belőlünk a Népszövetség, holott kétszínű hajlongásunknak az igazi vendégszeretet szivélyességéhez semmi köze... Genf a politikai ingyenélők Mekkája, a gépirónok ígéretföldje, ahol a benszülöttek pusztá gépirói missziót töltenek be.

Végül támadta a tőkét és a szocializmust.

A közönség hálás kacagással fogadta a szép Geo humoros politikai fejtegetéseit.

Teljes erővel

Viláslás

Mironescu fels

Bucuresti-Bukares Kelet tudósítójától). elboacsátásával kapevább dagad. Megirt közlekedésügyi minalaki okokra való hídó levelet küldött Vá CFR utasította Pre CFR igazgatósági hogy ezt a határoza

Vidrighin kategette, hogy a kor nem veszi tudomárálására ma déleltalában s nyugodmintha semmi s

Délelőtt tíz órakonirt Pretorian mérő indokolja magatartszóra a következők

„Elnök Ur! K lekedésügyi mi 1930. számu hatdésügyi minisztegyeszer a szségenek kérdése a köztem és vszerződés nem a minisztériumlett mutavva, hotalan és éppen tanácsa helyezipontra. A kérmegkérdeztek e tanácsot, amelyte a szerződés

A közlekedésmételten felvet hogy alulírott minisztériummtonom intézménadági tanácsviszonyban, s lani eme igo nyét.

Ami engem vényesnek tartvábbra is a Cnak tekintem

Raducanu közl ma délelőtt magáviselőit és kijele Vidrighin-kérdésnyal egyetértésbenem hiszi, hogy akár a kormánylrastpártban egyne. A CFR igazg után ismét összeünesztésének kért Egyes fővárosi rint

Raducanu el hogy Vidrighnyek között elről. Amennyisági tanácsan megártása megy a kormány fel fogja oszl

Ha azonban Vidrighin elboes egy a CFR vez nem marad egy igazságügyi for gait érvényesite

A Dimineata kormányának se mésetü oka ne csátására. Mint vezérigazgatóját ellenzék kormá használta fel a dukálása alkalm terelnök külföl arra kérte Vidr zódéséről és fiz bizza a minisztr Vidrighin az

Teljes erővel folyik a harc a kormány és Vidrighin vezérigazgató között

Vidrighin tovább is bejár hivatalába és úgy dolgozik, mintha semmi sem történt volna

Raducanu miniszter magához kérte a sajtó képviselőit és kijelentette, hogy Vidrighin menesztése a kormány összes tagjainak beleegyezésével történt. Vajda belügyminiszter nem interveniált a Vidrighin ügyében

Mironescu felszólította Vidrighint, hogy önként mondjon le fizetéséről

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Stan Vidrighin elbocsátásával kapcsolatos botrány tovább dagad. Megírtuk, hogy Raducanu közlekedésügyi miniszter jelentésként alaki okokra való hivatkozással felmondó levelet küldött Vidrighinnek s ugyanakkor utasította Pretorianu mérnököt, a CFR igazgatósági tanácsának elnökét, hogy ezt a határozatot hajtsa végre.

Vidrighin kategórikusan kijelentette, hogy a kormány felmondását nem veszi tudomásul. Ennek illusztrálására ma délelőtt megjelent hivatalában nyugodtan végezte dolgát, mintha semmi sem történt volna.

Délelőtt tíz órakor Vidrighin levelet írt Pretorianu mérnöknek, amelyben megindokolja magatartását. A levél szóról-szóra a következőképpen hangzik:

„Elnök Ur! Kézhez vettem a közlekedésügyi minisztérium 216201—1930. számú határozatát. A közlekedésügyi minisztérium már felvetette egyszer a szerződés érvényességének kérdését, azt vitatva, hogy a köztem és vasut között létrejött szerződés nem kapott iktatószámot a minisztériumtól. Már akkor ki lett mutatva, hogy ez az állítás alap talan és éppen a CFR igazgatósági tanácsa helyezkedett erre az álláspontra. A kérdéssel kapcsolatosan megkérdeztek egy ügyvédek által álló tanácsot, amely ugyancsak elismerte a szerződés érvényességét.

A közlekedésügyi minisztérium is méltelen felvetette a kérdést. Mint-hogy abulíroztam nem a közlekedésügyi minisztériummal, hanem a CFR autonóm intézményének autonóm gazdasági tanácsával illok szerződési viszonyban, szeretném ismét hallani eme igazgatótanács véleményét.

Ami engem illet, a szerződést érvényesnek tartom s ennél fogva továbbra is a CFR vezérigazgatójának tekintem magam.

Stan Vidrighin.

Raducanu közlekedésügyi miniszter ma délelőtt magához kérte a sajtó képviselőit és kijelentette előttük, hogy a Vidrighin-kérdésben az egész kormánnyal egyetértésben járt el. Eppen ezért nem hiszi, hogy Vidrighin menesztése akár a kormányban, akár a nemzeti pártokban egyenletlenségre vezethetne. A CFR igazgatósági tanácsa ma délután ismét összeült, hogy Vidrighin menesztésének kérdésében foglalkozzon. Egyes fővárosi lapok értesülései szerint

Raducanu el van határozva arra, hogy Vidrighint minden körülmények között eltávolítja a vasut éléről. Amennyiben a CFR igazgatósági tanácsának többsége Vidrighin megtartása mellett foglalja állást, úgy a kormány — hír szerint — fel fogja oszlatni az igazgatósági tanácsot

Ha azonban a tanács tagok többsége Vidrighin elbocsátása mellett szavazna, úgy a CFR vezérigazgatója számára nem marad egyéb hátra, minthogy az igazságszolgálati fórumok előtt próbálja jogait érvényesíteni.

A Dimineata megállapítja, hogy a kormánynak semmilyen technikai természetű oka nem volt Vidrighin elbocsátására. Minthogy azonban a CFR vezérigazgatójának nagy fizetését az ellenzék kormányellenes propagandára használta fel a tisztviselői fizetések redukálása alkalmával, Mironescu miniszterrel külföldre való elutazása előtt arra kérte Vidrighint, mondjon le szerződéséről és fizetésének megállapítását bizza a minisztertanácsra.

Vidrighin azt válaszolta Mironescu-

nak, hogy nem áll módjában elfogadni ezt a prozopozíciót.

A CFR vezérigazgatója kimutatta, hogy miután a szerződésben megállapított javadalmazásának 25 százalékról lemondott, az elkövetkezendő évre különböző adók levonása után alig 1 millió 600 ezer lej fizetést fog kapni, tehát jóval kevesebbet, mint elődei.

A szerződéséhez azért kénytelen ragaszkodni, mert ez képezi egyetlen garanciáját annak, hogy ok nélkül nem fogják elbocsátani.

Mironescu elutazott, de kiadta az utasítást Raducanunak, hogy Vidrighinnek mondjon fel. Ha ez csakugyan megtörténik, úgy szerződése értelmében Vid-

righin két és felévi fizetését, tehát körülbelül 6 millió lej fog kártérítésként követelhetni az államtól. Ugyátszik, hogy végeredményben Vidrighin mégis kénytelen lesz eltávozni a vasut éléről, mert ha ez nem történik meg, akkor Mihalache, Raducanu és a taranista miniszterek tarthatatlan helyzetbe fognak kerülni, miután valamennyien exponáltak magukat Vidrighinnel szemben. A kérdés azonban ezzel még távolról sem nyert befejezést. Az erdélyi parlamentre Vidrighin menesztésében is azt az erdélyellenes szellemet látják megnyilvánulni, amely Maniuval, Vaidával, Boila Romulusszal és a többiekkel szemben már többször is mutatkozott és január 19-én, tehát a parlament megnyitásának napján éles támadást fognak

Komoly forradalmi jelleget kezd öltetni a Ruhr-vidéki bányász-sztrájk

A kommunisták erőszakkal akadályozzák meg a munkában a nem-sztrájkoló munkásokat

A kormány beleavatkozik a konfliktusba. Angliában is 150 ezer bányász sztrájkol

Berlin, január 3. A ruhrvidéki sztrájkhelyzet egyre komolyabbá válik. Az északi bányarevierekben a kommunista szervezetek tagjai erőszakot alkalmaznak a munkát felvenni akaró, más szervezetekbe tartozó munkástársaikkal szemben. A tömeg több bányavállalat aknalejáráinál állja az utat és lehetetlenné teszi a munkásoknak a bányákba való lejutását.

A munkanélküliek állandó tüntetéseket rendeznek és a karhatalommal való összeütközéseik alkalmával asszonyaikat küldik az első frontba.

Recklingshausenbe karhatalmi erősítéseket kértek, mert a rendőrség nem bír a tüntető tömegekkel. Hamborn, Hamm és Gladbeck környékének bányáiban a sztrájkban résztvevők a munkásság 12 százalékát teszik ki.

Saarbrückeni jelentés szerint az

agítátorok megkísérelték a Saar-vidéken is a munkabeszüntetésre irányuló propagandát, de itt kevés sikerrel. A bányászsztrájk a Rajna-mentén egyes helyeken kihatást gyakorol a fémipari üzemek munkájára is. Remscheidban a kommunisták izgatására több vállalat munkásai beszüntették a munkát s utcákon tüntetést rendeztek. Kiseb incidensek voltak, de a rendőrségnek itt sikerült a rendet fenntartania.

Berlin, január 3. Essenből jelentik, hogy a ruhrvidéki munkabeszüntetés elsősorban az állami bányákban ért el nagyobb arányokat. A kommunista agitáció állandó.

A bányavállalatok 12 százalékos bércsökkentést akarnak életbe léptetni, de a szakszervezetek csak legfeljebb 4 százalékos bércsökkentésbe egyeztek bele. A kommunisták még ez ellen is izgatnak.

Valószínűnek tartják, hogy a birodalmi kormány már közelebbről bele fog avatkozni a munkakonfliktusba.

Az északi revierek egyes bányáiban ma is megismétlődtek a munkások aknába indulásánál a tumultuózus jelenetek, mert asszonyok és munkanélküliek tömegesen elállították a lejárátokat. A dolgozni akarók a legtöbb helyen csak erőszak útján törtek maguknak utat rendőri segítséggel s így juthattak el munka helyeikre. A sztrájkolók száma alig észrevehető emelkedést mutat.

A zavargások ma sehol sem öltöttek komolyabb jelleget.

London, január 3. Angliában, Dél-wales ötven bányázumban mindössze körülbelül 2000 munkás dolgozik. A sztrájkolók száma meghaladja a 150 ezeret.

Senkit sem bocsájtanak el és egyelőre új embereket sem alkalmaznak Morganék

Kétévig is elhúzódhatnak a telefon munkálatai. Egy vonalon egyszerre több beszélgetést is lehet majd lebonyolítani

Cluj-Kolozsvár, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). Január elsejével, amint már az Uj Kelet megírta, a Morgan-esoport országszerte birtokába vette a telefonhálózatot. Románia egész közvéleménye a legnagyobb várakozással tekint a Morgan-esoport által eszközölt átszervezések elé. A telefon évek óta egyike azoknak a meg nem oldott problémáknak, amelyek az ország kereskedelmi vérkeringésének útjában állottak, mert a román telefonhálózat kezdetlegességével és pontatlanságával a városközi érintkezést annyira megnehezítette, hogy a telefonforgalom feljavítására már valóban radikális közbelépésre volt szükség.

Senkit nem bocsájtottak el A postán történő átszervezésekről az Uj Kelet munkatársának alkalmá volt hosszabb beszélgetést folytatni a kolozsvári kerületi igazgatóság egyik fő-tisztviselőjével, aki a folyó munkálatokról a következő információkat adta:

A telefonársaság kerületekre osztotta fel az országot, amelyek egybe esnek a PTT eddigi kerületi igazgatóságával. A kolozsvári körzetbe a következő megyék tartoznak: Kolozs-, Sza-

mos-, Torda, Maros-, Kis- és Nagy-küküllő-, Udvarhely-, Alsófehér- és Naszód megyék. Az adminisztrációs személyzet egyetlen taggal sem bővült és senkit nem bocsájtottak el. Ilyenformán minden a régiiben maradt, de adminisztrációs módszereiben lényeges változásokat eszközöltünk. Amennyiben könyvelésünket is egyszerű kereskedelmi kettős könyvvitelre változtattuk át. Elbocsátások nem lesznek még akkor sem, amikor a technikai munkálatokat megkezdik. Nem is lenne értelme annak, hogy az évek óta bevált személyzetet újjal cseréljék fel, hiszen azok semmit sem értenek a telefonkezeléshez. Külföldi munkásokat sem alkalmazhatunk, mert itt minden a helyi viszonyok ismeretéhez van kötve. Nem kell tehát aggódniuk a tisztviselőknek, mert elbocsátások sehol nem lesznek.

Két évig is elhúzódhatnak a munkálatok

Ami a technikai munkálatokat illeti — folytatta informátorunk — azok csak tavasszal kezdődhetnek, mert a téli szezon nem alkalmas arra, hogy a vonalakon átalakításokat eszközöljenek. Előbb természetesen országszerte a

vonalakat fogják átalakítani, illetőleg kicserélni, újabb vonalakat kiépíteni és csak azután kerül sor az egyes központok teljes átalakítására. A vonalak kiépítését egészen nyugati módszerek szerint hajtják végre. A hosszabb vonalakon egészen új típusú készülékeket szerelnek fel, amelyek lehetővé teszik, hogy egy vonalon különböző frekvenciájú árammal több beszélgetést lehessen lebonyolítani. A további munkálatok csak ezután következnek és lehet, hogy azok hosszú időt fognak igénybe venni. Nem valószínű, hogy csak két év múlva lesz teljesen befejezve a telefon átszervezése.

A legolcsóbb beszerzési forrás az összes petroleumtermékek részére

Autó-benzin, petróleum, motorin, olajok, autógumik, alkatrészek az

AURORA PETROLIFERA

Cluj, Calea Regele Ferdinand 62

Telefón 855

EGY, HATALMAS TELJESÍTMÉNY

A Philips 2511 típusú színes vevőkészülék tervezése és kivitelénél híres mérnöki kar működött közre és ezért nyújtja a legújabbat, amit a rádiótechnika terén elérni lehetett.

Kérje annak bemutatását az ország bármely városában a szakmába vágó üzletekben.

Védje ösoőkészletét a PHILIPS 4582 típusú nemesgáz-villámhárítóval.

PHILIPS

Az összes Philips készülékek
Philips Miniwatt lámpákkal vannak ellátva

A kormány összefüggést keres a romániai antiszemita és bolsevista akció között

Honnan telik fényűző életmódra az antiszemita vezéreknek? A legfelsőbb fórum kívánságára egyforma drákói rendelkezéseket fogantatosítottak a jobb- és baloldali terrorszervezetek ellen

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti Lupta feltűnésteltető tudósításban ismerteti azokat a határozatokat, amelyek a kormány az Adeverul főszerveztője elleni merénylettel kapcsolatosan a rend fenntartása érdekében hozott a kormány. Mint ismeretes, Mihaiache belügyminiszter, Condescu tábornok-hadügyminiszter, Voicu Nitescu igazságügyminiszter és Costachescu közoktatásiügyi miniszter néhány nappal ezelőtt egy értekezlet alkalmával megvitatották a különböző terrorista szervezetek működésének kérdését. Ez alkalommal Eugen Cristescu, a sziguranca politikai osztályának igazgatója, kimerítő referátumot tartott a különböző terrorszervezetek működéséről és arra a konklúzióra jutott, hogy a szélsőséges antiszemita és a bolsevista akciók között lehetetlen fel nem fedezni egy bizonyos párhuzamosságot.

Honnan van pénzük az antiszemita apostoloknak?

Cristescu kifejtette, hogy az elmúlt év augusztusában a sziguranca ágensei súlyos dolgoknak jöttek nyomára a Mihail arkangyal és a keresztény nemzetvédelmi liga nevű antiszemita szervezeteknél, valamint a kommunista organizációknál. Ezen szervezetek székhelyein izgató falragaszokat és gyilkosságra uszító felhívásokat fe-

dezek fel. A sziguranca közegei arra a megállapodásra jutottak, hogy a jobboldali, tehát antiszemita terrorszervezetek rendkívül nagy költségvetéssel dolgoznak. Megindult a nyomozás annak megállapítására, honnan kapják ezek a szervezetek a propagandához szükséges pénzt. Felmerült az a kérdés, hogy vajon nincs-e szoros kapcsolat a bolseviki agitáció és a Keresztény Nemzetvédelmi Liga, valamint a Mihail arkangyal szervezet működése között. Erre a kérdésre nem tudott a sziguranca pontos választ adni s legfeljebb csak azt tudta ismételtten megállapítani, hogy az anarhikus jobboldali szervezetek és azoknak vezetői fényűző életet folytatnak.

A cuzisták bolsevista módszerekkel dolgoznak

A továbbiakban Cristescu elmondta, hogy szeptemberben, októberben és novemberben a jobboldali szervezetek kiterjesztették működési körüket falvak és városok munkanélkülieire is. Közben a hatóságok meglepődve állapították meg, hogy a cuzista ágensek a bolsevistákhoz hasonló módszerekkel dolgoznak. A cuzisták azt hangoztatták a parasztok előtt, hogy a gabonaárak esését a zsidók idézték elő és hogy az ő kivégzésük magaután fogja vonni a nemzetgazdaság gyors fejlődését. Az antiszemita propagandisták vagyondezmát és a zsidó vagyonok elkobozását ígérték meg a parasztoknak. Decemberben erőteljes akcióba lépett a Mihail

arkangyal szervezet, amelynek vezetői listát készítettek a halálra szánt személyekről. A bukaresti szabadkőművespáholy ellen elkövetett bombamerénylet, a Socor elleni merénylet és a sziguranca többi felfedezései — fejezte be jelentését Filipescu igazgató — azt bizonyítják, hogy elérkezett a radikális intézkedések ideje.

Cristescu jelentése alapján az értekezlet a következő intézkedések fogantatosítását határozta el:

1. Azokat a diákokat, akikről bebizonyosodik, hogy részt vesznek valamely zavargásban, azonnal bevonultatják.
2. A zavargó diákokat azonnal eltávolítják a köznevelési intézményekből.
3. Az egyetemeken, liceumokban és diákotthonokban örökre kizárják a Mihail arkangyal szervezethez tartozó diákokat és középiskolásokat és rendezésük miatt bünygyi eljárást indítanak ellenük.
4. A Mihail arkangyal és a vörös

munkássegély szervezeteket haladéktalanul megszüntetik.

5. Elkobozzák és megszüntetik a fenti szervezetek összes újságjait és manifestumait és a bűnösöket bíróság elé állítják, legyenek azok akár arkangyalisták, akár kommunisták.

6. Kivételes törvényt szavaztatnak meg a parlamenttel, amelynek értelmében az állambiztonság ellen elkövetett merényletek ügyét 48 órán belül lefolytadják tárgyalni.

A Lupta a következőkkel fejezi be cikkét:

„A fenti intézkedések magas helyről jövő kívánságnak megfelelően fogantatosítottak. A legfelsőbb fórum világosan és határozottan kijelentette, hogy Romániában sem arkangyalistáknak, sem más terroristaoknak, legyenek akár románok, akár nem, nincs joguk bűnhődés nélkül az állam életére támadni. A törvényt és a rendet a legteljesebb szigorral helyre kell állítani.”

Újabb szondarobbanás a prahovai petroleummezőkön

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Prahova megyében néhány évvel ezelőtt új petroleumforrásokat furtak. A munkálatok már igen előrehaladott stádiumban vannak és a Ploestitől néhány kilométerre lévő új petroleumzónát már szondafalvak sokasága lepte el. Az egyik új petroleumtelepen, Scăeni-Boldestiben tegnap borzalmas gázrobbanás történt, olyan hatalmas mennyiségű gázt engedve szabadon, mely ha kigyul, még nagyobb veszélybe döntheti a petroleumtársaságot, mint a moreni tűz, mely tudvalegileg milliárdnyi petroleumot emésztett fel eddig és azzal a veszéllyel fenyeget, hogy fogytja a talaj alatti petroleumfolyót.

Tegnap a hajnali órákban Scăeni-Boldesti lakosságát hatalmas detonáció

riasztotta fel. A robbanás ereje kilométernyire megregettette a földet úgy, hogy a földregek még Ploestiben is érezhetőek voltak. Az egyik új szondában történt a szerencsétlenség. 1900 méternyi mélységben furtak már a szondát, mely ma hajnalban kitört. A gázak mintegy 200 atmoszféra nyomású erővel kitértek a földből, hatalmas detonációt és földrázkódást produkálva. A robbanás után jelentékeny számú csendőrség és karhatalom vonult a helyszínre, hogy a további szerencsétlenséget megakadályozzák. Egy gyufa meggyújtása elegendő, hogy a hatalmas gáztömeg lángra kapjon és az a legnagyobb katasztrófát jelentheti. A szonda az Astra Romana tulajdonát képezi.

Január 31-ig be kell nyújtani az adóvallomási ivateket

Cluj-Kolozsvár, január 3. Ismét elérkezett az adóbevallás ideje. Az adóvallomási ivateket az idén is január 31-ig kell benyújtani az illetékes adóhivatalban. A részvénytársaságok az adóvallomásukat mérlegüknek az évi közgyűlés által történt elfogadása után adhatják be, azonban a benyújtásnak legkésőbb április 30-án kell megtörténnie. A pénzügyigazgatóság figyelmezteti az adózókat, hogy föltétlenül az említett határidőkön belül adják be vallomásukat, mert a határidőt nem fogják meghosszabbítani.

A folyó év első negyedére járó adót a tavalyi adókövetés alapján kell befizetni, ha március végéig még nem állapították volna meg az idei adót.

A kereskedelmi, ipari és egyéb szabad foglalkozásból eredő jövedelmet a 4-es számú nyomtatványon kell bevallani, a részvénytársaságok pedig a nyilvános elszámolásra kötelezett kereskedelmi és ipari vállalatok pedig a 4-bis számú iven vallják be jövedelmüket. A globális jövedelem beismérlésére az 5 számú formulár való. Az ivateket az illetékes adóhivatalban lehet megkapni. Az adózóra vonatkozó minden rovatot ki kell tölteni, különben olybá veszik, mintha az illető nem is vallotta volna be jövedelmét és ugyanugy megbüntetik, mint azt, aki szándékosan eltitkolta jövedelmét. Az egyes adóívek kiállítására vonatkozó részletes utasítás magán az iven található.

A háztulajdonos és a földbirtokos a háza vagy földje után élvezett jövedelmét csak a globális iven tünteti föl. Ha valaki még nem tudja az 1930. évre eső osztalékát vagy jutalékát, akkor a bevallási iven azt az összeget tünteti föl, amelyet a múlt évben az 1929. évi osztalék vagy jutalék fejében fölvetett.

Az adótörvény a családtagok és jelzálogterhek után bizonyos összeg levonását engedi meg, ezt a levonást a vallomási iven kell kérni, aki azon-

ban nem tesz adóbevallást, az elveszti a levonáshoz való jogát. Ha az adózó maga nem képes kitölteni az ivateket, egy bementása alapján valamelyik adótitviselő végzi el helyette ezt a munkát. Az olyan adózó, akinek évi jövedelme huszezer lejen alul marad, nem tartozik adóvallomást tenni kivéve, ha adóelengedést kér, ebben az esetben pedig az 5. számú globális ivateket kell kitöltenie.

A köztisztviselő, magántisztviselő és egyéb alkalmazott, kinek fizetésén kívül más jövedelme nincs, az 5. számú iven vallja be fizetését, ehhez azonban még a 19. számú modell elnevezésű nyilatkozatot is csatolnia kell, melyen a munkaadó igazolja fizetése nagyságát. Ezen nyilatkozat nélkül, mely szintén az adóhivatalban kapható, a bevallást el sem fogadják az adóhivatal.

Az olyan adófizető polgár, kinek jövedelme a múlt évben egyáltalában nem változott meg a tavalyi adóbevallás óta, nem köteles vallomást beadni és adója is változatlan marad. De ha joga van adóelengedéshez, föltétlenül be kell vallania jövedelmét, mert különben nem ismerik el ezt a kedvezményét. A kereskedők és iparosok vagy egyéb vállalatok, amelyek rendszeres könyvelést tartoznak vezetni, kötelesek adóvallomási ivateket beadni.

Olyan kiskereskedő és iparos, kinek adóalapja a múlt évben nem haladta meg a 30.000 lejt, nem köteles vallomást tenni, mert ezek adóját két évre állapították meg. Ha azonban jövedelme a múlt évben megváltozott vagy valamilyen adóelvonásra tart igényt, ismét vallja be jövedelmét.

Mindazok, kik elmulasztották a törvényben előírt határidőn belül benyújtani bevallási ivateket, vagy azt hiányosan töltötték ki, büntetésben részesülnek és ezek adóját a fél megkérdése nélkül hivatalból becsles alapján fogják megállapítani.

HIR

Az Uj Kelet az eg bányási zsidós Főszerkesztő: D Felelős szerkesztő: Bukaresti sz Hátsgégi Ernő, Okkeink utányom megjelölésével

— Brüning kanc Berlinbe. Berlin kancellár, aki tegna wald miniszterekkel ban tárgyalta, ma es tinbe és vasárnap e zik keletporoszorszo inspekiós utjára.

— A WIZO teadé után rendezik meg asszonyai teadélú Klub helyiségeiben Weisz Jenő, a cion vári helyicsoportján problémák egyik le fog előadást tartatn tragikus sorsu zsidó

— Orvosi hír. D vos Targu-Mures (Calarasilor 14), kü ról hazakerkezett é gyászati, urológiai szére megkezdte.

— Sómér teneél desre való tekinté parancsnoksága el 6-án, kedden dénté fél 5 órai kezdetté. Elsőrangú szalon ról gondoskodva v C. Bratianu (Kirá Haggibbor új kluzük meg. Minden dezőség.

— Eljegyzések. Cipaieni (Kemény Ignác földbirtokos Grünfeld Nusil jegyezte Dr. Rose

— Bombával e New Orleansból je meretlen tettes há döntött egy szinhá gált öt szomszédos ben nem esett ká föltevésre jutott, l szletli versenytárs

— A Vatikán p ticanoból jelentik: számban kihirdet vényt, amelynek Olaszország és a jött éremegyezmé hatalmazza az ola arany, 10, 5 ezüst és 50, valamint 20 pénznek verésére. ra. A pénzeket a fog szerepelni az a pápa képével, n zeken a pápai cir

— Az iraki kir eivillistáját. Lond iraki király a ge való tekintettel e listáját is. A csó az összes állami nyole százalékos.

— Borzalmas l sói furdóben. Va denka város furdó 17 asszony furdó ismeretlen okból szilánkok borzalt Három asszony e solták s a fütöt szétkaszabolták. 10 súlyos sebesül banásnak. Ezek l élet-halál küzdel

— Bölsche he lentik: Bölsche, népszerűsítője, 70 Oriás-hegységben Bölsche Vilmost, kalmából diszpol jövő vasárnap ünneplésben rés

— Egy pár e jät a Párizsban rizsből jelentik: a Zobel Sándor illetőségű szabó de Templen nevű Armand nevű es bel novemberben megismerkedett ideiglenes munk neki. Együtt is Ulaner elkérte k pár jó eipőjét, adott. Amikor Z visszakérte a c hogy a cipőket bel olyan dübe rátját, akinek a belt letartóztatta

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidósság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Brünning kancellár visszaérkezett Berlinbe. Berimból jelentik: Brünning kancellár, aki tegnap Dietrich és Steger wald miniszterekkel a badeni Freiburg-ban tárgyalt, ma este visszaérkezik Berlinbe és vasárnap este már tovább utazik keletporoszországi és felszőlizsiai inspekciós útjára.

— A WIZO teadélutánja. Kedden délután rendezik meg Kolozsvár cionista asszonyai teadélutánjukat a Salom Klub helyiségeiben. Ez alkalommal dr. Weisz Jenő, a cionista szervezet kolozsvári helyi csoportjának elnöke és a zsidó problémák egyik legalaposabb ismerője fog előadást tartani Sabbatai Zviről, a tragikus sorsu zsidó álmissásról.

— Orvosi hír. Dr. Gergely József orvos Targu-Mures (Marosvásárhely, Str. Calarasilor 14), külföldi tanulmányutjáról hazakerkezett és rendeléseit bogyógyászati, urológiai és nemi betegek részére megkezdte.

— Sómér táncdelután. A nagy érdeklődésre való tekintettel a sóméresapatok parancsnoksága elhatározta, hogy f. hó 6-án, kedden délután, vízkereszt napján fél 5 órai kezdettel táncdelutánat rendez. Elsőrangú szalón és jazzband zenekarról gondoskodva van. A táncdelután I. C. Bratianu (Király u.) 28. sz. alatt a Hagyibbor új klubhelyiségében rendezik meg. Mindenkit szívesen lát a rendezőség.

— Eljegyzések. Weinberger Ipolykát Cipányi (Keménytelke) eljegyezte Áron Ignáé földbirtokos Sárata.

Grünfeld Nusit Nagyenyedről eljegyezte Dr. Rosenthal S. orvos Lupeni.

— Bombával elintézték konkurrenciát. New Orleansból jelentik: A városban ismeretlen tettes három bombával romba döntött egy színházat és erősen megrongált öt szomszédos épületet. Emberéletben nem esett kár. A nyomozás arra a föltevése jutott, hogy a merényletet egy üzleti versenytárs követte el.

— A Vatikán pénzt veret. Gita del Vaticanoból jelentik: A hivatalos lap mai számában kihirdették az új éremtörvényt, amelynek rendelkezései szerint Olaszország és a Vatikán között létrejött éremegyezmény alapján a pápa felhatalmazza az olasz pénzverdet 100 líras arany, 10, 5 ezüst, továbbá 2 és 1 líras és 50, valamint 20 centesimo értékű érempénzek verésére a Vatikán állam céljaira. A pénzeket a Vatikán város felírás fog szerepelni az arany és ezüsttermeken a pápa képével, más érből készülő pénzen a pápai címerrel.

— Az iraki király esőkkentette saját civillistáját. Londonból jelentik: Fejsal iraki király a gazdasági depresszióra való tekintettel esőkkentette saját civillistáját is. A esőkkentés 10 százalékos, az összes állami tisztviselőknél pedig nyolc százalékos.

— Borzalmas kánorbanas egy városi fürdőben. Varsóból jelentik: Horodénka város fürdőjében tegnap délután 17 asszony fürdött, amikor a kánor eddig ismeretlen okból felrobbant. A szétülő szilánkok borzalmas pusztítást végeztek. Három asszony testét egészen szétrombolták s a fűtőt a felismerhetetlenségig szétkaszabolták. A négy halotton kívül 10 súlyos sebesültje van a szörnyű robbanásnak. Ezek közül haton a kórházban élet-halál küzdelmet vívnak.

— Bölsche hetvenéves. Berlinből jelentik: Bölsche, a természettudományok népszerűsítője, 70 éves. Ez alkalommal Óriás-hegységben lévő Schreiberhaus Bölsche Vilmost 70-ik születésnapja alkalmából díszpolgárává választotta. A jövő vasárnap Felső-Szilézia nyilvános ünnepségben részesíti Bölsché.

— Egy pár cipő miatt megölt barátját a Párizsban nyomorgó munkás. Párizsból jelentik: A rendőrség letartóztatta Zobel Sándor 18 éves magyarországi illetőségű szabósegédet, aki a Taboury de Templem leszurta jó barátját, Ulaner Armand nevű csehszlovák munkást. Zobel novemberben érkezett Párizsba, ahol megismerkedett Ulanerrel, aki több ízben ideiglenes munkaalkalmat is szerzett neki. Együtt is laktak és a napokban Ulaner elkérte kölcsön Zobeltől egyetlen pár jó cipőjét, amit az készségesen átadott. Amikor Zobel néhány nap múlva visszakérte a cipőket, Ulaner bevallotta, hogy a cipőket eladta. Erre azután Zobel olyan dübbe jött, hogy leszurta a barátját, akinek az állapot válságos. Zobel letartóztatták.

Adóházadás Jugoszláviában

Zágráb, január 3. Dalmáciában, Boszniában és Szerém-megyében lázadás tört ki, amelynek folyamán összeállításra került a sor a parasztok és a csendőrök között. Három paraszt és egy csendőr meghalt, tíz paraszt súlyosan megsebesült. A lakosság elkeseredése határtalan.

A Varsad-megyei Spativan községben három izben bombamerényletet követtek el a hatóságok ellen. Az adóbehajtás ennek ellenére szigorúan folyik tovább.

Egyébként az a hír van elterjedve, hogy január hatodikán a jugoszláv diktatura második évfordulóján, a parlamentarizmus új nemét vezetik be, mert Franciaország ennek teljesítésétől tette függvé egy újabb kölesön folyósítását.

— Ma este zárja be kiállítását Shakirov. Shakirov Sebestyén, az oroszból vérbeli erdélyivé lett jeles festőművész, aki a vármegyházán rendezte meg második kolozsvári kiállítását, tárlatát ma este fogja bezárni. Shakirov kiállítása igen gazdag erkölcsi sikerrel fejeződik be.

— Enyhe időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint enyhe és főleg nyugaton csapadékra hajlamos időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délelben 3 fok Celsius volt.

— A GPU emberei megölték egy szovjetkurirt. Varsóból jelentik: A lapoknak az orosz határvidékről érkezett táviratai szerint a határ közelében egyik vasúti állomáson a GPU emberei megölték Stolaroff szovjetkurirt, aki állítólag fontos iratokat akart külföldre csempezni nyilvánosságra hozatal céljából, köztük egy német-orosz titkos egyezmény eredetijének fényképmásolatát.

— Burmában a hinduk 300 embert vesztettek a harcok folyamán. Londonból jelentik: Burmában a felkelők a siker egyre kevesbedő kilátával harcoknak. Eddig több mint háromszáz ember esett el a harcokban. Az angol csapatok újabb hatvan forradalmárt ejtettek foglyul és a dzsungelben is követik a visszavonuló felkelők csapatait.

— Általános offenzíva készül a kínai kommunisták haderói ellen. Londonból jelentik: Shanghai jelentés szerint a napokban megkezdődik az általános nagy offenzíva a kínai kommunisták haderói ellen. Csan Kai Sek marsall 300 ezer emberrel, repülőgépekkel és ágyúnaszádokkal szárazon és vízen készül a kommunistákkal való leszámolásra.

— Eszmecsere francia és angol pénzügyi főtisztviselők között az aranyvásárlás ügyében. Párizsból jelentik: Egyes lapok azt közölték, hogy az aranyvásárlás közös alapelveinek megállapítása tárgyában fontos tárgyalások kezdődtek Párizsban angol és francia pénzügyi főtisztviselők között. A Havas távirati iroda e híreket kapcsolatban azt az autentikus értesülést szerezte, hogy a brit kincstár jelenleg Párizsban tartózkodó több főtisztviselője csak nem hivatalos jellegű eszmecsere-t folytatott a francia kollegákkal a két államot érdeklő pénzügyi kérdésekről.

N A P R Ó L - N A P R A

A curtisfieldi repülőtérrel Mac Learen amerikai pilóta egy pilótakisasszonnyal óceánrepülést készít elő. A pilóták egyfedélű repülőgépen fognak startolni Párizs felé. A Bermudákon és az Azori szigeteken közbenső leszállást végeznek.

Newyorki jelentés szerint Uj-Mexikó határvidékén egy amerikai tanár hosszabb ideje kísérletezik egy óriásrakéta elkészítésével, amely automatikus stabilizációs műszerrel 50 mérföldes magasságra emelkedhetnék a légkör ottani atmoszférikus viszonyainak tanulmányozására. A professzor a rakétát most tökéletesíti és körülbelül két hónap múlva fog sor kerülni kilövésére.

Bresday csikágói egyetemi tanár engedélyt kapott a perzsa kormánytól Persepolis ósrégi perzsa főváros ásatások utjának felkutatására. A professzor a napokban indul Perzsiába.

Bostonban szövetség alakult, amely harcot hirdet a nők dohányzása ellen. A szövetség több amerikai városban máris aleoportokat létesített s nagy apparátussal kezdett hozzá a propagandához céljai elérésére.

A londoni cheltonhami kórházba az utóbbi napokban számos gyermeket szállítottak be mérgezéssel. Megállapították, hogy a gyermekek pirosra festett játékoktól kapták a mérgezést.

Tárgyalások vannak folyamatban a budapesti és müncheni operák között tavaszi vendégszerzésre. A müncheni opera két estén át Budapesten fog vendégszerpelni s e két napon a budapesti opera együttese Münchenben játszik.

Oliver Bell 50 éves londoni kereskedő hirtelen meghalt. Szívében másfél hüvelykes német puszkagolyót találtak egy diónagyságú burokképződményben. A kereskedő a flandriai fronton kapta a lövést és a golyó operatív beavatkozás sem tudta eltávolítani a testből. A sebesülés után a kereskedő még tízennégy évet élt, mert a golyó sem főereket, nem sértett, sem a vérkeringést nem akadályozta. A boncolás megállapította, hogy most bekövetkezett halálát sem a szivbe jutott puszkagolyó okozta.

Ringer osztrák kémikus feltalálta a több százszor használható örökös gyújtót. Az új gyufa alakjában jöformán semmiben sem tér el a jelenleg használt gyufától. A feltaláló egy amerikai érdeklőséggel tárgyal találmánya hasznosításáról.

A newyorki tőzsdén 186 ezer dollárért árvereztek el egy tőzsdetagsági helyet. A világháború óta nem volt rá eset, hogy tőzsdetagság ilyen olcsón kerüljön volna új birtokosához. A konkunktura tetőpontján még 480 ezer dollárt is fizettek egy-egy megüresedő tagság betöltéséért.

Egy nyugatskóciai óras gyilkossági perének tárgyalása alatt vette a hírt, hogy ismeretlen nagybátyja Amerikában meghalt s vagyona, 30 ezer dollár, más, közelebbi örökös hiányában reaszállott. Az óras saját kijelentése szerint most a világ legnagyobb vagyonának sem örövendene, amíg meg nem tudja, hogy perében a bíróság milyen ítéletet hoz.

Minden kérdésre feleletet ad a

A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931)
 Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 560 lejes bolti ár helyett

ára füzve 200 lej, kötve 240-lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Súlyos autóbaleset az országuton Beszterce és Dés között

Dés, január 3. Könnyen végzetessé válható autóbalesetet történt tegnap a Beszterce-Dés közötti országuton. A Granicerul társaságnak egyik kocsija a rendes időben utasokkal telve elindult Besztercéről, majd pedig néhány perere rá startolt az ujonnan beállított Rapidul-vállalatnak is egy kocsija, amely örületes sebességgel haladt a már előbb elindult autóbussz nyomába, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy ezt beérje és megelőzze. Az új Rapidul-járat kocsijának sikerült is utóérnie a Granicerul kocsit s ettől kezdve valóságos izgalmas hajszakezdődött a két autóbussz között. Akár csak egy autóversenyen, úgy száguldott, egymást kergetve a két gépkocsi vad sebességgel, miközben az utasokban csaknem meghült a vér a nagy ijedelemtől és izgalomtól. Minden pillanat katasztrófával fenyegetett s többen rá is szóltak a sofőrre, hogy álljon meg, mert leszállnak s inkább gyalog mennek Désre, de nem hajlandók idegeiket továbbra próbára tenni. Pár pillanat múlva azután meg is történt a szerencsétlenség. A Rapidul az egyik kanyarodóról hirtelen az árokba fordult, szerencsére azonban a sofőr éppen akkor fékezett, úgy, hogy a baleset ezuttal nem lett végzetes kimenetelű s az utasoknak kisebb sérüléseken kívül komolyabb bajuk nem történt.

— Szénné égett a lakásba bezárt öt éves gyermek. Morlaka kolozsmegyei községben egy Coberzán Vazul nevű oda való földműves feleségével együtt bement a bánffyhungyadi vásárra, hogy tehenet vásároljon. A házaspár az öt éves gyermeküket bezárta a lakásba, ahol a gyermek a szekrényben kutatva, valahogy gyufához jutott. A gyermek játszani kezdett és a meggyújtott gyufa szálakat eldobálta, amelyekről tüzet fogott a padlóra terített szőnyeg. A tűz csakhamar átharapódzott a berendezésre és az egész szoba lángba borult. A bezárt lakásból a gyermek menekülni nem tudott és mire a házaspár hazatért, a házuk földig égett és a gyermeknek már csak megszenesedett hulláját találták meg. A vizsgálat a felelősség kérdésében megindult.

— A mulatós detektiv a Magyar Színház előtt összeverte az ügyeletes rendőrt. Egy Berindei nevű detektiv tegnap éjjel több vendéglőben tett látogatást és azután jóhangulatban betért a Sétátér uccában levő Cămpian-féle bogdába, ahol tovább iddógált, itt aztán többé nem adtak italt neki, nagy veszekedések között eltávozott az üzletből és a járókelőket kezdte inzultálni a Szamos és Magyar Színház közötti részen. Mikor Berindei a különös szórakozás közben a Magyar Színház elé ért, ott szintén belekötött a várakozó soffőrökbe. A nagyhangu vitába beleszólt a Sétátér elején posztoló rendőr is, aki csendre intette a jókedvű detektivet. Ennek az önértéket azonban bánthatta a leintés és a kötelességét teljesítő rendőrt többször mellbevágta. A rendőr azután a közönség segítségével megfékezte Berindeit és előállította az őrszobában. A vizsgálat a mulatós detektiv ellen megindult.

KÖZGAZDASÁG

Csehszlovákia elősegíti a romániai állatkivitel

Prága, január 3. A földművelésügyi minisztérium december 14-i keltezésű rendeletet adott ki, amellyel nagymértékben megkönnyíti a romániai állatkivitel. A rendelet feloldotta a tilalmat több erdélyi megyével szemben, amelyekben eddig száj- és körömfájás

miatt nem lehetett kivitelre szarvasmarhákat vásárolni. A rendeletet nyomban azután adta ki a csehszlovák földművelésügyi miniszter, hogy megindult a csehszlovák-magyar vámháború, de csak most hozta nyilvánosságra, illetve rendelte el a végrehajtását.

Sulyos válság a bor világpiacán

Mik a válság okai?

A bor világpiacán nagy válság van, ami sulyos helyzetbe sodorta a szőlőtermelést is. A termelők nem tudják értékesíteni a borukat, még az alacsony árak mellett sem, mert nincs kereslet, ezzel szemben a termelési költségek még mindig azon a nívón állanak, mint az elmúlt években. A szőlőtermelés tehát nem rentábilis üzlet és egyelőre nincs is kilátás arra, hogy a helyzet javuljon. Mik az okai ennek a válságnak? — ölik fel a kérdés. A szakértők erre a következő érdekes magyarázatot adják:

1929-ben a Föld lakosságát 1850 millió emberre becsülték, ugyanakkor a bortermelés 184 millió hektoliterre ruggott. Ennek a mennyiségnek az elfogyasztása csak akkor következett volna be, ha 1930-ban minden ember tíz liter bort ivott volna meg. Ha most leszámítjuk a csecsemőket, a betegeket, az absztinenseket, továbbá figyelembe vesszük az amerikai és a finnországi alkoholtilalmat — itt százharmincmillió embert vonnak el az alkoholfogyasztástól — továbbá, ha figyelembe vesszük azt, hogy a korán tiltja az alkohol élvezését — újabb nyolcvanhatmillió — ha figyelembe vesszük, hogy a budhisták — négyszázmillió — valamint a hinduk — 21 millió — sohasem isznak alkoholt, úgy láthatjuk, hogy az átlagos tíz liter bor elfogyasztása lehetetlenség. Tehát a legfőbb ok a túltermelésben keresendő.

Igaz, hogy Németországban, Ausztriában, Csehszlovákiában és Svájcban már nagymértékben csökkent a szőlőtermelés, azonban Franciaországban, Olaszországban, Jugoszláviában, Portugáliában, Spanyolországban és Romániában nagyobb lendületet vett a termelés, úgy színtén Afrika északi partvidékén is sokkal többet termelnek, mint néhány évvel ezelőtt. A világ szőlőültetvénye 1900-tól 1915-ig 489.000 hektárral növekedett, míg a világ bortermelése ugyan ezen idő alatt 34 millió hektoliterrel lett több. Amilyen mértékben emelkedett a bortermelés, csaknem ugyanolyan mértékben csökkent a fogyasztás is, ami viszont az általános gazdasági válsággal függ össze. Európa tizenegy államában — 300 millió lakos — nem kevesebb, mint évi 55 literrel csökkent a borfogyasztás fejenként.

Mi a túltermelés oka?

A túltermelés elsősorban a pincegazdászati technikai tökéletesítésében keresendő. A trágyázás, a kártékony rovarok sikeres irtása, a szelekció, továbbá a szövetkezeti rendszer kiépítése mind hozzájárulnak a jótermés eléréséhez. A fogyasztás csökkenésének okai viszont az általános gazdasági válságon kívül az olcsó hamisborok elterjedésében és a rossz propagandában rejlik. Nem utolsó ok természetesen az alkoholleltes propaganda és az olkholmentes hűsítő italok elterjedése.

tosan 199.146.299.959.99 lej, tehát alig valamivel kevesebb, mint 20 milliárd lej tesz ki. Ennek az adósságnak évi kamata 6 milliárd lejre emelkedik. Naponként 18 millió, óránként 761.439 lej, percenként 12.690 lej, másodpercenként pedig 211 lej kell tehát az ország lakosságának kamat fejében kifizetni.

Amerikában 1-1 és félszázalék a kamatláb. Az amerikai bankszövetség közli hogy a szervezetéhez tartozó 23 pénzintézet a betéti kamatlábat leszállította. Folyószámla követeléseiket egy, takarékbetéteiket pedig egy és félszázalékosra fizetik. Hosszabb lejáratú bankvetétek után a kamat változatlanul 2 százalék.

nyos, hogy a vasárnapi előadás is telt ház előtt fog lefolyni.

A kubáni kozák kórus vendégjátéka. Kedden este kilenckor és szerdán este tizenegykor tartja két nagy hangversenyt Ivanoff világhírű, 35 tagú kozák kórusa. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy ezuttal nem műközők, nem csempészett kozákok lépnek a rivalda elé, hanem igazi, hamisítatlan kubáni kozákok, akikkel nem versenyezhetnek a kozák-ingbe bujtatót, szedett-vedett alkotások kórusok. Ennek a kórusnak vendég szereplése igazi szenzációja lesz a jövő hétnek.

Jövő csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap: Ferike mint vendég!!! A budapesti Magyar Színház páratlan sikeres bohózata!

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Vasárnap d. u. 3: Tatárjárás. (Nagyon olcsó mozihelyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Első tavasz. (Operett-ujdonság, mérsékelt helyárakkal.) Ssz. 125.

Vasárnap este 9: Poldi. (Ujdonság, másodsor. 23. B. bérlet. Ssz. 126.

Hétfő: Nincs előadás.

Kedd d. u. 3: Erdészleány. (Uj betanulásban, új szereposztásban). Nagyon olcsó helyárakkal. Ssz. 128.

Kedd d. u. 6: Csodabár. Mérsékelt helyárakkal. Ssz. 129.

Kedd este 9: Ivanoff világhírű 35 tagú kubáni kozák kórusának vendégjátéka. Tavalyi helyárakkal. Bérlet-szünetben. Ssz. 130.

Szerda fél 9: Poldi. (Ujdonság, harmadsor. Karácsonyi, Kondor, Betegh, Nádor, Tompa, Ihász). 25. A. bérlet. Ssz. 131.

Szerda este 11: Ivanoff világhírű 35 tagú kubáni kozák kórusának vendégjátéka. Rendes helyárakkal. Ssz. 132.

Csütörtök fél 9: Ferike mint vendég. (Bus Fekete László és Góth Sándor szenzációs bohózat ujdonsága. Poór Lili m. v.) 19. premiérbérlet. Ssz. 133

Péntek fél 9: Ferike mint vendég. (Ujdonság, másodsor. 24. B. bérlet. Ssz. 134.

Szombat fél 9: Ferike mint vendég. (Ujdonság, harmadsor. 26. A. bérlet. Ssz. 135.

Vasárnap d. u. 3: Két árva. (Uj szereposztásban, új betanulásban. Nagyon olcsó mozihelyárakkal.) Ssz. 136.

Vasárnap d. u. 6: Ferike mint vendég. (Ujdonság, negyedsor. Rendes helyárakkal.) Ssz. 137.

Vasárnap este 9: Miss Amerika. (Operett-repriz új szereposztásban, új betanulásban. Kondor, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével.) Ssz. 138.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné: A világ bajnok. Sportdráma 8 felvonásban, a főszerepekben: Olga Tschowwa, Xenia Desni és Fred Solm. Burleszk kísérő műsor. Helyárak: 15 és 10 lej.

Vasárnap d. u.: Színházi előadások.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Vasárnap, január 4.

Bukarest. 12.50: Grammfón. — 16: Könnyű zene. 18: Rádiógyetem. — 19: Grammfón. 20: Rádiózenekar. 20.45: Zongorahangv. Beethoven, Chopin, Ravel, Bizet, Liszt darabok. Utána hírek.

Budapest. 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Istentisztelet. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, majd az Operaház zenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében heti krónika „Népszám lálás” címen. 2: Grammfónhangv. — 3: A Rádióélet gyermekjátékos órája. — 3.30: A földművelésügyi minisztérium előadása. 4.10: Rádiógyetem. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, majd cigányzene. 6.15: „Legérdekesebb külföldi újságírói élményeim” előadása. 6.35: Békefiest. 7.50: Sport. 8: Részletek a Fehér orchideák c. operettből. 9.30: Hangv. Utána Fejes szalózenekar.

Bécs. 19.40: Népdalok. 22.40: Zenekar.

Berlin. 18.30: Csemellőzene.

Breslau. 22.30: Táncezena.

Varsó, Poznan. 20.30: Népszerű hangverseny.

Kattowitz. 22.15: Hangv.

Milánó. 21. Opera.

Prága. 18: Ariák és duettek.

Pozsony. 18.10: Grammfón.

Belgrád. 21: Hegedűverseny. Beethoven, Kreisler, Mozart, Mendelssohn művei.

Hétfő, január 5.

Bukarest. 12.30: Grammfón. — 16: Rádiózenekar. 18: Rádiógyetem. — 19: Grammfón. 19.30: Német lecke. — 20: Útdobozó. 20.30: Előadás. 20.45: Schubert és Schumann dalok. 21.15: Kamara zene. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Zene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 2.45: Hírek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés. időjárásjelentés, 5.10: Felolvasás. 5.45: Orgonahangv. 7.15: Német nyelvoktatás. 7.45: Jazz. 8.45: Csajkovszkij hangv. Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 19.30: Leoncavallo: Bajazzók c. operája.

Berlin. 20.15: Szimf. hangv.

Breslau. Lortzing: Cár és az ács című operája.

Hamburg. 20.15: Szimf. hangv.

Köln. 20: Kamarazene.

Lipese. 21.45: Dalok és vonósnegyes.

Varsó, Kattowitz. 20.30: Kálmán: Bajadér c. operettje.

Pozsony. 17.30: Zongorahangv. 18.10: Schubert, Schumann művei.

Prága. 19: Opera.

Apro hirdetések

Ezüstöt legmagasabb napiáron vevő TACAMUL, ezüstárnyár, Kornis ucca 6, Renner palota mellett.

Kersek egy modern szikvizgyár teljes felszerelést, használt vagy új állapotban, megvételre, esetleg részletekben is. Ajánlatokat kér Lázár fatermelő Cluj, Str. Reg. Ferd. 59.

„EXPRESS”

libahuscárnok

Szállítok frissen olvasztott libasírt 75 lejért, libabórt 65 lejért kilogrammját, minden mennyiségben. Füstölt hus, stb.

FRIEDMANN M. cég Oradea

Piața Mihai Viteazul 11

Három drb. 2—4 köbméterű tartalmú láda 24 mm-es deszkából, jó állapotban, nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Egy vagy két urileány lakást és teljes ellátást kaphat belvárosban uri családnál fürdőszoba és zongorahasználattal. Cim a kiadóban.

Minden nap frissen fejt kóser tehén és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignácé vegetárius éttermében, Reg. Ferdinand 10. szám.

Üzlethelyiség kiadó azonnal a Babospalota (v. Széchenyi tér 40 sz.) hid felőli részén. Targyalni Metropol épület II. em. 20 alatt.

Elsőrangú ort. kóser házikoszt kapható házánál és kihordásra is. Brassai u. 10, udvar.

Kersek megvételre cca 1500 liter kettőszáztól hétszáz literig ürtartalommal cinkelt vashordókat. Citron Fülöp, Medias.

Eladó nagyon olcsó árban irodaberenkezés, masszív íróasztal, pénzkassa, fotel, „Adler” írógép, falióra, székek, könyvszekrény. Cim: Gersch, Galamb u. 41 szám.

Szörme üzlet

40 éve fennálló, kormányzóság székhelyen nagy és előkelő körrel, teljes felszereléssel és berendezéssel nyugalomba vonulás miatt azonnal átadó. Ajánlatokat „Fényes megélhetés” jellegére Rudolf Mosse, Cluj továbbít.

TÁRSADALMI LEXIKON

minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok
Szociálpolitika
Szociális kérdések
Gazdaságtörténet
Irodalomtörténet
Film
Zene
Természettudomány
stb. stb.

1000-nél több címszó
100-nál több munkatárs
számos színes tábla és szövegek közti illusztráció.

Ara diszes vászonkötésben

1500 lej helyett

600 lej és portó

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Az el felháb

Nem volt ebben ember, aki ne látta oldali terrorsze anarchiába fogja got. Csak az ugrn zók, a mindenkor tagjai nem voltak belátni és elismert hazafias jelszavak tek állandó vesze ország belső rend Nyolcadik éve an nul folyik az uszi a romániai zsidó olyan intézménye az antiszemita pr tözött volna és n numa a közéletn kelték volna ma mikrobái. Az álla ve egészen a kul ladás szent hajlé egyetemeken egy mus kepezte az aktuális problém kormányok az ós tika kérdésekre egyenet ellenke giát képviseltek. gandával és a zs kal szemben az különös és esoda jartak ei. „Nem ország belső ny — szavalták a b lament szöskéle cel később a m bejárattal is re zalmas tárgyalá agitációk veze „rendezvények”

Azt hittük, h párt kormányzá zást fog jelentet a politikájában liberálisokkal reakciók averes nemzeti para olyan tisztult teni, amelyben állásán fognak hajótörést szent mélni merték, kény uralmáva rasztpárti korn installálni a tö vény kiméletlen mindazokra, ak Tisztult légi mazása helyett ország? A demó ságnak egy új tirozott értelm demokratikus politikai akció vend és így az amely ugyanes nek tekintendő vasgárdisták é lángbaborítottá kovinai terüle zott ahhoz, hog ország területé gearu a demok pretálása alkal mozzanatot k hogy a zs anarchikus jel lársu uszít, te sadalmi béké törvénykönyv szöges ellentét jes legyen, Co miniszter is Madgearu teo horkant fel a szeliden me milyen intézk diákzavargáso kében. Nem l abban, ha if